

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה לח/שכ"ח של הממשלה
ז' באייר חשכ"ח - 5.5.68

נכחו השרים:

ל. אשכול - יו"ר
י. אלוץ
י. בורג
מ. בנטוב (עד סעיף 441)
י. ברזילי
ח. גבתי
י. גלילי
מ. דיין (עד סעיף 442)
ז. ורהפטיג (עד סעיף 441)
י. ישעיהו
מ. כרמל
י. ספיר
פ. ספיר
מ. קול (עד סעיף 441)
ח.מ. שפירא (עד סעיף 441)
י.ש. שפירא
ז. שרף (עד סעיף 441)
א. ששון

נעדרו השרים:

א. אבן (בחול"ל)
ז. ארן (חול"ל)
מ. בגין (בחול"ל)

י. עוזאי - מזכירת הממשלה
ג. רפאל - מנכ"ל משרד החוץ (בסעיפים 438 ו-439)

סדר היום:

437. מצעד צה"ל ביום העצמאות חשכ"ח
438. סקירות
439. שאלות
440. ערעור על החלטת ועדת השרים לענין הקיצוצים בתקציב הפיתוח
441. מכירת נשק
442. תחנת-הכוח רידינג ד'
443. אשורר אמנת הסחר בחיטים, 1967
444. הצעות דחופות לסדר היום של הכנסת בענין ההתיישבות בחברון

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני פותח את הישיבה.

הקדמנו את הישיבה לשעה 09:00, כי עלינו לסיים

ב-12:30.

שר המסחר והתעשייה ז. שרף :

אנחנו מוזמנים ב-11:15 אל נשיא המדינה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

הכוונה היא לחמישה שרים בלבד אשר ממלאים תפקיד

מאו מועצת המדינה הזמנית.

מזכירת הממשלה י. עוזאי :

וזמנו אלה שחתומים על מגילת העצמאות).

אני חייב להעסיק את הממשלה בסקירה על כמה

דברים, ואחר-כך יהיה ודאי גם לשר הבטחון מה להוסיף.

437. מצער צה"ל ביום העצמאות חשכ"ח

ראש הממשלה ל. אשכול :

נראה לי שזה טוב מאליו, יש טעם ויסוד לרבר -

וזה ודאי על-דעת כל חברי הממשלה - להביע הערכתנו המלאה לצה"ל, על הביצוע

המוצלח של מצעד צה"ל. היה זה הישג צבאי וודאי גם בטחוני. גם מן המאבק המדיני

סביב המצעד יצאנו פחות או יותר בשלום.

יעמדו על הכרכה גם המשטרה על כל אנפיה ושירותי הבטחון. אף שירות הטלביזיה, שחונכה בשידור ראשון ביום העצמאות. כל אלה שעסקו בכך ייזכרו לטובה על הפעולה כולה.

עוד אחזור בהמשך דברי למאבק המדיני באו"ם לגבי

מצעד צה"ל בירושלים.

438. ס ק י ר ו ת

ראש הממשלה ל. אשכול:

ברצוני לסכם כמה מההתרחשויות המדיניות בשבוע

האחרון.

קודם-כל ביקור שליח האו"ם, יארינג, בארץ ב-30

באפריל ובו ביום היתה לו פגישה עם שר החוץ.

יארינג סיפר על ביקורו האחרון בעמאן, בו היו לו

שתי ישיבות, האחת עם טלהוני, טוקאן וריפאעי, והשניה עם שלושתם בהשתתפות המלך.

הדיון אתם נסב על אפשרות - TO FIND A WAY OUT. יארינג סיכם את עמדתם

לאמור:

THEY REALLY WANT TO FIND A WAY OUT AND DO THEIR UTMOST TO ASSIST TO FIND SOME POSSIBILITIES. THEY ARE WILLING TO GO TO NEW-YORK TO MEET WITH ME AND REPRESENTATIVE OF ISRAEL... THEY WOULD TAKE PART IN JOINT MEETING ALSO.

הבעיה היא שהם אינם יכולים להתקדם לבדם והיו רוצים שנציג מצרים באו"ם ישחתף בשיחות.

באשר להודעתו של יארינג מה-10 במארס, מסכימים הירדנים לשני הסעיפים הראשונים, אך עומדים על שינוי הסעיף השלישי. לאמור: שיארינג ייפגש עם נציגים של ישראל וירדן לפגישות במסגרת החלטת מועצת הבטחון - והדגש על פגישות ולא פגישה - ושהוא ייפגש ולא יכנס פגישה. הואיל וכך, חושב יארינג שאולי מוטב לא להגיש את ההודעה בכתב, אלא ששני הצדדים יסכימו בעל-פה בלבד ורק לשני הסעיפים הראשונים. מצרים, מצידה, הבהירה את עמדתה השלילית גם לו וגם לירדן. למרות זאת הוא מתכוון להיות עוד הפעם בקאהיר לפני שיסע לניו-יורק.

שר החוץ אבן אמר שאנו מצרפים הדברים שהמצרים אמרו ליארינג והצהרותיו הפומביות של נאצר, ומתקבל הרושם שמצרים אינה מעוניינת בהסדר כרגע. זאת אולי בגלל שחושכים ש-1969 תתאים יותר למגמתם, שאז הם יהיו חזקים יותר. מאידך ברור שהם לא רוצים להיות האחרים להכשלת שליחותו של יארינג. מה שאנו חייבים לברר בדיוק, הוא עד כמה הדוקה התלות ההדדית בין ירדן ומצרים.

יארינג אמר שהקושי של ירדן הוא לא רק מצרים. הם אינם רוצים להיות יוצאי דופן בעולם הערבי...

שר הבריאות י. ברזילי:

הם זה טלהוני?

מד נ. דפאל:

הם זה ממשלת ירדן.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הדיבור הוא עם ממשלת ירדן, את מי הם ישלחו לא

נאמר. אבל הפסוק הזה שלו: - THEY ARE WILLING TO GO TO NEW-YORK TO MEET

WITH ME AND REPRESENTATIVES OF ISRAEL...

לא כל כך ברור, כי לא ברור אם זה יהיה יחד או לא יחד. הם אומרים שאפילו כוויית ועיראק התגלו כקיצוניים. יארינג אמר שתכניותיו אינן מנובשות לגמרי, אך בדעתו לצאת לניו-יורק דרך שטוקהולם כאמצע מאי. בקשר לתוכן וצורת הדיווח שלו יחליט יותר מאוחר. בארוחת-הצהריים שהיתה לו עם שר החוץ הוא אמר שיבוא לניו-יורק בשלב נוסף בשליחותו, ולא כדי לסיים אותה.

אלה הדברים של יארינג. יש רמז מהאנשים שלנו, שיארינג כנראה יגיש דו"ח שיטיל על מצרים ועלינו אותו המשקל באי-הצלחת שליחותו.

בסוף השיחה העלה המנהל הכללי של משרד החוץ, מר גדעון רפאל, שיושב כאן אתנו, את שאלת שחרור האניות התקועות בתעלה. בינתיים ביקרו אנשי חברת הביטוח "לואיס" המפורסמת בארץ, ואמרו שזה יעלה להם מיליוני לירות שטרלינג. אני זוכר לפני שנים רבות באו אנשי "ברקליס בנק" וטענו שישנם פקדונות של מיליון ליש"ט שאנחנו שמנו ידינו עליהם, ודרשו שנעשה ג'סט. בזמנו הגענו להסכם עם "ברקליס בנק" שהם יתנו לנו הלוואה למספר שנים בתנאים טובים, ואנחנו שחררנו את הפקדונות הללו. אנשי "לואיס" טוענים עכשיו, שאם לא תינתן אפשרות לאניות לצאת בשבועות אלה מהתעלה - זה יעלה להם 10 מיליון ליש"ט. הובהר להם כי בתנאים הנוכחיים, הדרך המהירה ביותר תהיה השטת האניות דרומה, על אף הקשיים הטכניים הכרוכים בכך. קורם כל הם עצמם חיכו כמעט שנה שלמה ולא עשו כלום, אז עכשיו מוטב שגם הם יעשו מאמץ למען שהאניות יוצאו מהתעלה לצד דרום. אולי היה להם איזה ספק או מחשבה, שמא אנחנו אומרים שגם הפינוי לצד דרום אינו קיים יותר, מר רפאל הבהיר לאנשי "לואיס", שהסכמנו לכך בעינה עומדת, והבטיח להזכיר את הנושא בשיחה עם יארינג.

ואמנם בשיחה עם יארינג הועלתה השאלה, והוא אמר כי הרבה יוקרה מעורבת בענין ויש לו ספיקות אם המצרים יסכימו להוצאת האניות דרומה. הם טוענים שהציוד הדרוש נמצא בפורט סעיד, והם עומדים על כך שציוד החילוץ חייב להיות מצוי. אינני יודע ברגע זה מה היה סוף פסוק בענין זה.

המנכ"ל מר ג. רפאל:

היתה פניה מצד ממשלת בריטניה בענין זה והם קיבלו תשובה.

דאש הממשלה ל. אשכול:

לפי שעה הסערה שככה. אם אין כלים אחרים באיזה מקום, ואם המצרים לא יתנו להיכנס לאגם המר, המצב כינתיים מוקפא, אבל הענין ודאי עור יעלה.

אני חוזר לענין ירושלים - בשיחות שקיים שגריר ישראל בווינגטון עם אנשי משרד החוץ האמריקני, אשר שיתפו פעולה בדיונים במועצת הבטחון על ירושלים ואשר במידה רבה בזכותם נמנע גינוי חריף של ישראל - הדגישו והזהירו מפני צעדים ישראליים נוספים בענין ירושלים.

מר יוג'ין רוסטאו הדגיש למשל, לרכיב, "שהם רואים חגיגות איחוד ירושלים ביתר חומרה מאשר ענין המצעד. ביקש אם אפשר למנוע צרות בקדבה כה צמודה לענין המצעד. הנושא רגיש אצל המוסלמים ובמיוחד אצל פייסל ואחרים".

השגריר רבין מבריק לנו: "כידוע דעתו
שבעניינים תיוניים אסור לוותר, אך נדמה לי שחגינה מעין זו היא מיותרת".
(אינני יודע אם הוא יודע את כל הפרטים על מה מדובר).

נדמה שעל הממשלה לתת דעתה על כך ולראוג שלא
תהיינה חגיגות המוניות באותו יום. צעדת אלפי בני נוער מצעירי המפר"ל, למשל,
בהשתתפות שרי ממשלה היא דבר מיותר בהחלט. יש גם להסביר לעיריה שכל החגיגות
שהיא תערוך, אם בכלל, תהיינה באולמות סגורים, בתי-ספר וכדומה, ולא
בתהלוכות המוניות. ופה אני רוצה להפנות פסוק לשר המשפטים: הוא הדין ביחס
לחקיקה נוספת ביחס לירושלים.

שר הבריאות י. ברזילי:

ומה שאמרת עד עכשיו, זה אתה אומר או השגריר

רבין?

ראש הממשלה ל. אשכול:

כל מה שאמרתי עד המשפט על החקיקה - אומר השגריר
רבין, אבל אינני בטוח אם הוא לא כתב משהו גם בעניין החקיקה הנוספת.

מד נ. דפאל:

הוא כתב לפני שבוע שיש להימנע מכל מעשים
שיכולים לעורר מחדש את הרגישות האמריקנית בעניין ירושלים.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

השאלה היתה מה כתב רבין בענייני חקיקה?

מד ג. דפאל:

הוא כתב גם בענין זה לפני למעלה משבוע.

ראש הממשלה ל. אשכול:

גם שר החוץ העביר לי בכתב את דעתו, כי דבר זה עלול להזיק, ואם אפשר לדחות את החקיקה ביחס לירושלים - יש לדחות. יש כמה דברים חשובים מאוד שבהם אנחנו זקוקים עכשיו לעזרת ארצות-הברית, חוץ מהויכוחים מהויכוחים במועצת הבטחון ובמוסדות אחרים. לדעתי אין מקום להביא לרגישות מיוחדת.

אני עובר עכשיו לדברי השגריר תקוע בקשר להחלטת מועצת הבטחון מ-22 בנובמבר 1967 - לקראת הדיון במועצת הבטחון על המצעד נתבענו גם על-ידי האמריקנים, גם על-ידי מדינות אחרות, להבהיר עמדתנו בענין החלטת מועצת הבטחון מ-22 בנובמבר. שר החוץ ערך מסיבת עיתונאים ב-30.4, בה ציטט - כנראה שהיתה פניה מצד אלה שרוצים לעזור לנו - הודעותיו בכנסת ובאופיס וסיכס דבריו לאמור:-

ANYBODY WHO READS THOSE STATEMENTS WOULD HAVE TO REACH THE CONCLUSION THAT A TENDENCY OF THE SECURITY COUNCIL OF ISRAEL HAS INDICATED ITS ACCEPTANCE OF THE RESOLUTION FOR THE PROMOTION OF AGREEMENT ON THE ESTABLISHMENT OF A JUST AND DURABLE PEACE. THAT IS OUR DEFINITION OF IT: WE HAVE ACCEPTED THE RESOLUTION FOR THE PROMOTION OF AGREEMENT ON THE ESTABLISHMENT OF A JUST AND DURABLE PEACE: WE HAVE ALSO SAID THAT WE ARE WILLING TO SEEK AGREEMENT WITH EACH ARAB STATE ON ALL THE MATTERS INCLUDED IN THE RESOLUTION. MORE RECENTLY WE HAVE ACCEPTED THE PROPOSAL OF AMBASSADOR

JARRING, AS I HAVE SAID, TO BRING ABOUT MEETINGS BETWEEN ISRAEL AND EACH OF ITS NEIGHBOURS UNDER HIS AUSPICES, IN FULFILMENT OF HIS MANDATE UNDER THE RESOLUTION WHICH IS TO ASSIST THE PARTIES TO REACH A PEACEFUL AND ACCEPTED SETTLEMENT.

כנראה שהשיחה עם העתונאים לקחה הרבה זמן, ומכיון שההודעה לא זכתה לתהודה רבה בעתונות האמריקנית, חזר השגריר תקוע על הדברים בעצרת האו"ם, ועל זה קיבל אחר-כך "ישר כח" מכמה מדינות ידידותיות. אינני יכול להגיד שזה לא חשוב לנו, השאלה היתה אחרת: מה היינו עושים אם כולם היו "ברוגז"?

אני עובר לנושא חדש - צ'כוסלובקיה.
מסתבר כי הממשל החדש בפראג נמנע עדיין להיענות
ללחץ דעת-הקהל לשיפור היחסים עם ישראל.

שר הבריאות י. ברזילי:

שיפור היחסים או התקנת יחסים?

ראש הממשלה ל. אשכול:

נדמה לי שהמשפט שקראתי היה ברור בהחלט:-
מסתבר כי הממשל החדש בפראג נמנע עדיין להיענות
ללחץ דעת-הקהל לשיפור היחסים עם ישראל. פרשן רדיו פראג אמר שיש להניח
כי יחודשו היחסים עם ישראל, אולם יום לאחר מכן הכחיש דובר משרד החוץ את הענין.
כידוע. יחד עם זה אושרו הידיעות מפי עדי ראיה, שבהפגנות 1 במאי צעדו
סטודנטים ערביים עם כרזות "ישראל בלי-שרת בידי האימפריאליזם"; "חיסוג
ישראל" ועוד. מאחוריהם הלכו סטודנטים צ'כים עם כרזות "תחי ישראל" וכו'
ודיקלמו אותם בקול-רם ולאור תשואות הקהל.

אנו מקיימים מנעים שונים לבדיקת ההתפתחויות

ולעידוד הנישה האוהרת לנו.

עכשיו אני עובר לדברים שבחלקם הגדול אולי

ידועים, אבל רצוי אולי לסכםם לפרוטוקול:-

(א) ב-27.4 קיבלה מועצת הבטחון פה אחד ההחלטה

הקוראת לישראל לא לבצע המצעד. בישיבת מועצת הבטחון העלו המדינות התומכות בערבים תביעה לגינויה של ישראל באופן חמור אם תקיים את המצעד ולהטלת סנקציות עליה. נפתחה פעילות ענפה בניו-יורק ובבירות חברות מועצת הבטחון במטרה להסביר הבעיה מבחינתנו ולמתן תגובתם לאי-ציות להמלצת מועצת הבטחון. הודגש כי מועצת הבטחון והמוכיר הכללי נהגו בנו איפה-ואיפה, שמעולם לא יצאו נגד הלוחמה הירדנית ושהפעולה הירדנית היא תמרון הסחה ממדיניות האיבה הפעילה נגד ישראל. כן הודגש שמבחינת המשפט הבינלאומי אין שום איסור לקיום המצעד.

(ב) האמריקנים והבריטים הבטיחו לפעול כלפי

הירדנים לצמצום הדיון וגילו הבנה לדאגתנו לא להחריף הפולמוס. נתקלנו בהבנה מסוימת גם בקנדה ובפאראגווי וגם הנעימה באדיס-אבבה לא היתה שלילית. עם זאת העבירו לנו הבריטים בישראל בשליחות שר החוץ סטיוארט, שמצפים גם למתינות מצידנו בענין ירושלים, ושעמדתם כי מעמדה העתידי של העיר העתיקה יהיה מסתם לאפשרויות של הסדר כללי עם הערבים.

(ג) ב-30.4, כפי שסיפרתי לעיל, מסר שר החוץ

במסיבת עיתונאים הודעה של תמיכה בשליחות יארינג ושל קבלת החלטת מועצת הבטחון מה-22.11 לקידום הסדר. תקוע חזר על הדברים בישיבת מועצת הבטחון ב-1.5. על מחווים אלה המליצו מדינות ירדניות כארצות-הברית ובריטניה והם הקהו את חוד הפולמוס הערבי נגדנו. מאידך הוקראה בישיבת מועצת הבטחון של אותו יום תשובת שר החוץ לאגרת תאנט בענין המצעד בה הוצגה עמדתנו לענין ירושלים בכלל ולמצעד בפרט, וצויין כי המצעד יש בו משום מתן הוריה להיחלצותנו מהתוקפנות הירדנית

בירושלים. דברי שר החוץ עשו רושם.

אני מצטט כאן דברים ממברקים.

(ד) בישיבת מועצת הבטחון ב-2.5, נתקבלה החלטה

שמכיעה צער עמוק על קיום המצער בניגוד לבקשת המועצה. קדם לה מאבק נוקב כשהירדנים ובני בריחם מבקשים להעביר החלטה לסנקציות וגינוי. בפעילות זאת הצטיין במיוחד התור. אולם המעורבים כהנהגת ארה"ב והיור התורן הבריטי התנגדו לכך וגם לביטויים קשים יותר מאשר DEPLORES להבעת מורת-רוח על המצער. לעומת זאת, הצליחו הערבים להשמיט מן הנוסח סעיף הקורא להשגת הסדר. תקוע מציין כי האוירה היתה על "אנטיקלימקס" וההתבטאויות המועטות שהיו, היו לאחר ההחלטה. לעומת זאת היה נאום חיובי ביותר של גולדברג שיצא חוצץ נגד המשך ההתפלמסות וקרא למאמצים להסדר ולהצלחת שליחות יארינג. לפני המועצה היה דו"ח עובדתי של המזכיר הכללי על קיום המצער כולל אמצעי הבטחון שננקטו ואופיו הצבאי המובהק, אך שציין גם שלא היו תקריות. מכל-מקום, מותר לציין שדיוני ה-1 וה-2 במאי וההחלטה גופא, ניכר בהם היטב המאמץ המדיני מצידנו, ואילו מאידך גם הדרך בה עבר המצער הקלה כמובן על המצב.

(ה) עם זאת נמשכת המערכה, שכן הירדנים מבקשים

לקיים דיון כולל על ירושלים והאלג'יראים אף רשמו סעיף משנה - דיון על דו"ח טאלמן (שליח המזכיר הכללי שיצא לירושלים אשתקד). הם ירצו לגולל כל המצב בעיר ולהתקיפנו על אי-ביצוע החלטות העצרת על אי-שינוי מעמדה. בינתיים עושים האמריקנים והבריטים מאמצים שהדיון יהיה מתון יותר ושהירדנים לא יתבעו החלטה. אנו עושים פעולה מקבילה בבירות מועצת הבטחון בהדגשה שהפולמוס רק מזיק לסיכויים להסדר.

כמקובל בכל שנה, נתקבלו ברכות רבות מראשי מדינות לרגל יום העצמאות. אצל הנשיא נתקבלו מברקי ברכה מנשיאי: ארגנטינה, אוסטרליה, איסלנד, ארה"ב, בורמה, בלגיה, בריטניה, בואזיל, נאבון, גאנה, גרמניה, דנמארק, דהומיי, דרום אפריקה, הודו, הולנד, וולטה-עלית, וייטנאם-הדרומית, תורכיה, טוגו, יפאן, לאוס, ליבריה, לוכסמבורג, מאלאווי, מאלטה, מכסיקו, ניגריה, נפאל, נורבגיה, פיליפינים, פינלנד, פרו, סנגאל, צרפת, צ'אד, קוריאה הדרומית, קניה, קובה, קוסטה-ריקה, קמבודיה, קפריסין, קנדה, רומניה, שווייץ, שוודיה ותאילנד. כן נתקבלו מברקי ברכה מראשי ממשלות ניו-זילנד וצ'יילון. לפי הידיעות, תימסר ברכת נשיא צרפת רשמית ביום ב'.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

האם הדברים האלה פורסמו? עד עכשיו היה רושם שרק מדינות מעטות בירכו אותנו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מניח שכן. מאחר שכרכת נשיא צרפת תפורסם מחר - צריך היה לדאוג לזה, שיפורסם הכל יחד.

דומני שנצטרך בימים הקרובים לקיים ישיבה של

ועדת השרים לענייני בטחון, כי מהדברים העומדים על הפרק שם, אפשר ללמוד כי בשניים-שלושה החודשים הקרובים יש חשיבות רבה לדאוג לכך, שלמדינות לא יהיה מקום "צוטשעפן דרך צו אונדז". למנוע דברים שיכולים לגרום לטענות ומענות, עד כמה שאפשר. אין לי ספק שבימים אלה דחסנו מספיק דברים: גם הצעדה, גם המצעד, והרושם הוא שבענין ירושלים, הגויים טרם שקטו, ואולי פחות אפילו מהאפיפיור. כפי שידוע לנו, האפיפיור אינו עומד על ענין הבינאוס, בדרך-כלל אינו מתערב. בענין המצעד הוא פנה בבקשה, שאולי לא נערוך את המצעד, שמא על-ידי כך "יכסו עננים את השמיים" וכו'. בעניינים אלה יש סעיפים שונים בסדר-היום, שלגביהם עלינו להחליט מה עושים ומה לא עושים.

נשמע עכשיו סקירה בטחונות מפי שר הבטחון.

(ב) סקירת שר הבטחון

שר הבטחון פ. דיין:

ברצוני למסור אודות שלושה דברים, שניים
אופרטיביים ואחד להסברת הרקע.
הענין האופרטיבי הראשון מתייחס לענין העלת
סואץ.

לפני איזה ימים פנה אלינו גנרל בול, קודם
בעל-פה ואחר-כך בכתב, וביקש רשות להעביר דוברה, שהיא מין מיכלית כזאת
לאספקת נפט ודיזל, לאניות שעוגנות באגם המר. הפניה הראשונה שלו היתה מאוד
שחצנית. הוא מסר כעין הודעה של רשות התעלה המצרית, שהיא כאילו בעל-הבית
על התעלה, וההודעה הזאת היתה מאוד חד-צדדית. הוא הודיע שביום זה-וזה -
הבוקר בשעה 08:00 - תעבור הדוברה. באישור ראש הממשלה ביקשתי מהרמטכ"ל
להזמין אליו את בול ולשוחח אתו בענין הזה.

הרמטכ"ל נפגש עם הגנרל בול, ואמר לו: (א) זה
לא ענין להודעות חד-צדדיות. יש הסכם. ההסכם אינו כולל שום מעבר של אניה
כזאת. איננו אומרים שאנחנו מתנגדים, אבל אם הוא רוצה לעשות דבר כזה,
בבקשה לפנות, ולא להודיע הודעה חד-צדדית כזאת; (ב) וזו הנקודה העיקרית, כי
גם במכתב הראשון וגם בטיעון של הגנרל בול בשיחתו עם הרמטכ"ל, הוא
המציא דבר חדש, שרשות התעלה איננה נכללת בהסכם הדו-צדדי. ההסכם הוא בין
מצרים וישראל, וחרשות חופשית, ואז יכול הוא - גנרל בול - לתת לה
הוראות או להסכים למישאלות שלה וכו'.
התכניות והמחשבות של בול בקשר עם פינוי האניות אותן הוא הציע לבאנץ'.
- שהיות וחרשות איננה צד להסכם,

כול יודיע לנו באתר הימים שהוא הסכים לפינוי האניות, ואינו רואה שום סתירה לכך בהסכם, ואז הרשות תנקט את התעלה, תפנה את האניות, כמובן לכל צד שהיא תרצה לעשות זאת, אם מצפון ואם מדרום. על זה אמר לו הרמטכ"ל, שרשות התעלה היא צד בהסכם, ואנחנו מבקשים ממנו להציע - TO ADVISE - למצרים, לא לשלוח את הרובה הבוקר בלי הסכמתנו.

במקביל הודיע על כך שר החוץ לשגריר תקוע, והוא נפגש עם כאנץ' לשיחה באותו עניין.

בסופו של דבר הגיע אלי מכתב מכול, ובו הוא מפרט את כל הסיבות והנימוקים, למה דרושה העברת המיכלית הזאת; אבל החשוב שהוא אומר במכתב זה: ראשית, זהו מבצע חד-פעמי של העברת הספינה הזאת; שנית, גם מעבר הספינה הזאת יאושר במסגרת ההסכם הקודם של אבטחת אספקה לאניות התקועות.

המיוחד שבמכתב הזה, ראשית, שהוא בכל-זאת מתייחס להסכם; שנית, הוא מורה שזה מבצע חד-פעמי. אבל קשה לומר שגם במכתב הזה הוא מבקש את הסכמתנו, אבל זה בכל-זאת נוסח יותר טוב מהנוסח הראשון, כי הוא מסיים את המכתב במלים: -

"I BELIEVE THAT THE ACTION INTENDED BY THE SUEZ CANAL AUTHORITY IS REASONABLE AND FALLS WITHIN THE PRACTICAL AND PREVAILING ARRANGEMENTS WHICH DERIVE FROM THE ACCEPTANCE BY ISRAEL AND THE UAR OF THE TERMS OF MY MESSAGE OF 27 JULY 1967, AND RENEWED IN AUGUST 1967.

אדאג לכך שחברי הממשלה יקבלו העתק המכתב של כול והעתק התשובה שלי. הוא לא אומר שהוא מבקש הסכמה, אבל הוא מניח שלא תהיה התנגדות.

אנחנו הסכמנו למעבר הדוברה הזאת בהסתמך על הסבריו, בהם הוא הסתמך על שתי נקודות אלו: שזה ענין חד-פעמי להעברת אניה זו בלבד; שזה חלק מההסכם. במכתב שלנו כתבנו בין השאר:

"...AFTER HAVING RECEIVED THE INFORMATION CONTAINED IN YOUR LETTER AND THE REASONS GIVEN WE HEREWITH GIVE OUR AGREEMENT TO THE PROPOSED MOVEMENT OF A BARGE FROM SUEZ TO THE BITTER LAKES".

כלומר, שאנחנו במקום ויש צורך ב-AGREEMENT שלנו בענין זה.

הספינה היתה צריכה לעבור הבוקר בשעה 08:00. עוד אין ידיעה אם היא עברה; אולי היא תצא יותר מאוחר. על כל פנים, הנסיעה שלה צריכה להימשך 9 שעות, המעבר מהסואץ עד לאגם המר.

שר השיכון ט. בנטוב;

מה ההבדל בין הפנייה הראשונה שלו לבין המכתב

השני של בול?

שר הבטחון ט. דיין;

במכתב הפניה שלו אלינו אחרי השיחה, הוא שוב לא אומר שרשות התעלה אינה כלולה בהסכם, אלא להיפך, היות והוא מסתמך על ההסכם, פירוש הדבר שהבסיס להעברת הספינה הוא במסגרת ההסכם. לא יכולים להיות שני דברים. מנוסח ההנמקה משתמע ה"כן", אם מעבר האניה הוא במסגרת ההסכם - הוא אינו יכול להגיד שרשות התעלה אינה במסגרת ההסכם.

ראש הממשלה ל. אשכול;

בינתיים קיבלתי אינפורמציה, כי האו"ם הודיע

שהמצרים לא ישיטו היום את המיכלית מפורט-תאופיק צפונה. הסיבה לא ידועה. זה

בכל-זאת מעניין. הפיקוד חוזר להוראות הרגילות הקיימות באזור. פנייה מחודשת להשטה מצד המצרים תידון לגופו של ענין.

בענין זה טיפלנו כמה ימים, ומעניין מה שקרה

כאן עם גנואל בול. הוא עשה רושם של אדם הגון. אין ספק שאנשי או-תאנט מחפשים כאן כל מיני "פרנסות", כדי להוכיח שנוכחותם באזור זה דרושה. בזמנו הוא אמר מה שאמר, אבל עכשיו כנראה יש לו בכל-זאת מחשבות לפתוח את תעלת סואץ. זה גם מתקשר אולי עם תביעת חברת "לורדס" הטוענת שהם יצטרכו לשלם סכום של 10 מיליון לייש ביטוח.

כפי ששמענו, הפיקוד חוזר להוראות הרגילות, אבל

הענין ודאי עור יעלה.

המשך סקירת שר הבטחון: -

שר הבטחון מ. דיין:

אני עובר עכשיו לסקירת התקריות שאירעו בשבוע

החולף. היות ועל התקריות פורסם בעתונות, לא אתעכב כאן על פרטים, בעיקר שאני רוצה לעמוד יותר על הדבר האחרון, שהוא העיקרי. הרקע למצב שבו אנחנו נמצאים בענין ה"אל-פתח".

אמסור על מספרי ההרוגים והפצועים בתקריות האלו.

השבוע היו לערבים - בעיקר בחלק הדרומי, בין ים המלח לאילת, שם פועלים בעיקר הכוחות הפלשתינאים שבאים ממצרים, אבל אלה חוליות מעורבות עם פלשתינאים - 13 הרוגים, ובין אלה היו 5 ערבים מירושלים המזרחית. בסך-הכל היו להם בשבוע שבין ה-28.4 ל-4.5, 35 הרוגים ופצוע אחד. לנו היו 15 פצועים ו-7 הרוגים, כולל 3 אזרחים ממפעלי ים המלח. דרך-אגב, המוקשים שרכבם עלה עליהם, היו מוקשים ישנים, ולא מוקשים שאותה חולייה שנפגעה, זרעה. אלה מוקשים שה"אל-פתח" הניח מתי-שהוא, אבל לא במסגרת הפעולה הזאת.

בענין זה אני רוצה לומר שני דברים: אני מאמין שבמלחמה הזאת עם ה"אל-פתח" ידנו תהיה על העליונה, אבל זה ענין קשה ויקר. בכל ההתנגשויות, כאשר אנחנו חוקרים ממה נפגעו אנשינו, מתברר שיש סיבות מיוחדות, וגם לנפגעים שלהם יש סיבות מיוחדות. כאשר אני אומר שזה יהיה ענין קשה ויקר - אני מתכוון לזה, שבסופו של דבר זה יעלה לנו הרבה דם, הרוגים ופצועים, פעם בגלל סיבה זו ופעם בגלל סיבה אחרת, אבל זה לא ענין חד-צדדי. הענין יקר קודם-כל מבחינת הנפש וגם מבחינה כספית.

עוד אין לנו חישוב מלא, אבל כל ההכנות הרפנסטיביות שאנחנו רוצים לעשות, גדרות עם אינפרא-אדום, כל מיני סוגי ג'יפים וקומנדקרים וכו' - זה מסתכם במיליונים רבים. ההוצאות לגדרות בלבד, נדמה לי שזה מגיע ל-15 מיליון ל"י, וזה עוד לא נגמר. כאשר עושים דבר אחר - מתברר שיש צורך בעוד דבר. אבל בכל-זאת, זה דבר יותר זול - ואינני אומר זאת באופן מילולי - מאשר להיהרג, או שיעברו ויניחו מוקשים בכרמים. זה לא כך שמציבים מארב ובזה הדבר נגמר.

דבר נוסף, יעברו לפחות עוד שלושה חודשים, עד שיהיו כל הכלים האלה, הגדרות והג'יפים, ועד שנהיה במלוא היכולת הטכנית להילחם בזה.

עלינו לדעת, כאשר אני אומר שאין לי ספק שירינו תהיה על העליונה במלחמה זו - שדרושה תקופת הכנה, שהיא תיקח כמה זמן.

הנקודה האחרונה והעיקרית שכרצוני לעמוד עליה, זה לא הצד האופרטיבי, אלא הצד המדיני.

אני מעריך שאנחנו נמצאים לפני שלב חדש של פעולות טרור נגדנו. לא גל חדש, כי אם שלב חדש. כלומר, זה קשור באוירה שנוצרה לאור החלטות שנתקבלו במדינות הערביות. אנחנו יודעים איך נפל הפור

בירדן. ההכרעה שהיתה אצל מלך ירדן בין טלהוני לבין ואצפי תל, שבסופו של דבר ישובו ויקיימו אנשי ה"אל-פתח". וגם מצרים, בהקשר כזה ובהקשר אחר, בסופו של דבר נאצר יצא בהצהרות ברורות, בהכרזה של תמיכה באימון ובנשק, כי זו המלחמה, וזה בניגוד למאמרים של חסנין הייכל, שהופיעו מיד לאחר מלחמת ששת הימים. אז מצרים אמרה שני דברים: שמלחמת הטרור איננה מלחמה ושמצרים לא תיגרר אחריה, והנה אנחנו רואים שגם ראש ממשלת לבנון הכריז הכרזה דרסטית כזאת.

בין שהדברים האלה הם תוצאה של השפעת הרחוב, ובין שהם גורם נוסף להשפעת הרחוב, הטך-הכל הוא שיש עכשיו אווירה אחת מאשר היתה לפני זה, גם במצרים, גם בלבנון וגם בירדן.

להכרזות אלו יש הרבה שוברים במעשים. מצרים פשוט מעבירה את הגרודים הפלשתינאיים ליחידות ה"אל-פתח". היא מלמדת אותם ענייני חבלה, בהכרזה על גיוס נוסף, ומקבלת מעיראק, למחנה אימונים מיוחד במצרים, אנשי "אל-פתח" שכולם פלשתינאים. יש לנו גם ידיעות על-כך שמצרים הכריזה על גיוס מתנדבים מצריים. על-כך יש לנו רק ידיעה, עוד לא ראינו זאת במעשים. מבחינה מעשית, הגל המצרי עוד אין בו שינוי דרסטי כזה, זה רק תהליך שנמצא בתחילתו, שאנשים נכנסו למחנות אימונים וכו'. מספר אנשי החבלה הפלשתינאים בחלק הדרומי, אני מעריך שכיום הוא לא יותר מ-200, אבל זה ודאי ילך ויגדל.

בהקשר זה כדאי לציין נקודה פוליטית טכנית. הקצינים המצריים מתייצבים בשגרירות המצרית בעמאן. מוסרים שם את הדרכונים המצריים שלהם. למרות שהם פלשתינאים, יש להם דרכונים מצריים. הם מפקידים את הדרכונים בשגרירות המצרית, ומקבלים קבלה וכן הם מקבלים תעודה ירדנית, של חופש תנועה בירדן בכל מקום, ולחלק מהם יש גם ניירות אזרחיים מזוייפים. כלומר, אותן תעודות הזהות שהוצאו כאן לחושבי הגדה, עם זיוף שלהם, ותעודה זו

מאפשרת להם להופיע כתושבי הגדה, שהם הרי פלשתינאים.

כאן אני רוצה לומר כמה דברים. הדבר האחר הוא כמותי. הדבר השני, מבחינת היחס הכולל של ירדן ולבנון, לבנון יכולה לפתוח לנו חזית נוספת, אז גם סוריה תעשה זאת וגם מצרים.

אני רוצה לשים את הדגש על הנקודה השלישית, למרות ההסכם של הפסקת האש שיש לנו עם המדינות הערביות, הן מכריזות ומבצעות את מלחמת ה"אל-פתח", ואם אנחנו באיזו שהיא צורה לא נמצא דרך לא להשלים עם זאת, אנחנו ניכנס לשיגרה כזאת, שיש הסכם הפסקת אש, שהוא חל על קו האש, אבל זה אינו כולל את הפעילות המצרית, שלוקחת גדודים שלמים, מאמנת אותם בפעולות חבלה, מעבירה אותם לירדן ועושה בנו מלחמה. זה מותר למצרים, ליורדן, ללבנון, לכל אחת מהמדינות הערביות, ואנחנו עלולים להיכנס כאן למבוי סתום, שהוא יהיה מאוד לא טוב.

ולאחרונה, אני מעריך שלדבר זה תהיה השפעה בנדה וברצועת עזה, וגם כאן לא חשוב מה גורם למה. אם ילדים גורמים לכך שבתי-הספר נסגרים, או מורים או מנהיגים ערביים, עובדה היא שבידי הילדים וכידי הרחוב יש אפשרות להשכיח את בתי-הספר. אינם באים, יוצאים לרחוב ובית-הספר שובת.

ביום העצמאות היה מקרה כזה שבשכם בית-הספר של טוקאן, שלא רצה שישביתו את בית-הספר, בית-הספר שבת, כי הילדים כפו את השביתה על בית-הספר. ברמאללה היתה שביתה באינספירציה של ראש העיר, שעבר מחנות לחנות, ומבית-ספר לבית-ספר ודרש שישבתו.

אולי אפשר להוסיף לזה גם את העובדה שבקרב המנהיגים הערביים בנדה המערבית, שורות הרגשה מסוימת של תיסכול, עובר זמן ואין התקדמות ביחסים אתנו, ומה שנתנו להם עד היום הפך לשיגרה; באשר לפתרון יסודי של הדבר, או שאנחנו מציעים דבר שאינו מתקבל על-דעתם כבסיס להסכם, או שחלק חושב שאנחנו בכלל נמנעים, מושכים את העניין ולא ניגשים ברצינות למשא-ומתן אתם על הנדה.

אינני רואה בזה את הגורם העיקרי, אבל אם תהיה אורה כזאת בכל הארצות הערביות, גם אם היה משא-ומתן תכליתי ואינטנסיבי עם מנהיגי הנדה המערבית, ספק אם היו יכולים לעמוד בפני זה. כרגע הם גם לא עומדים נגד הדבר הזה, הם לא יתנו ידם למלחמה ב"אל-פתח". היום אינם יכולים לבוא ולומר שיש להם דרך להסתדר עם ישראל, או להגיד שיש משא-ומתן. הם לא יתנו ידם למלחמה בטרור.

אני רוצה לציין דבר אחרון, שאנחנו רחוקים מאוד מגמר המלחמה בטרור, ואני חושש שלא אחזקה אם אומר שאנחנו עומדים ערב שלב חדש של לגיטימציה במדינות-ערב, שתיתן להרבה אנשים נשק ובסיס אידיאולוגי כלל-ערבי. לדבר זה יהיה אפקט גם פה. איננו יכולים לצפות, לא מהרשוב הערבי בנדה, ואיננו יכולים לצפות גם מהמנהיגות בנדה המערבית שיילחמו בזה; הלוואי ולא ישתתפו בזה. אני מאמין שנוכל לעמוד במלחמה זו, דרושים לנו כמה תודשים להכנות, אבל גם אחרי זה, תהיה זו מלחמה יקרה בדם ובכסף.

439. ש א ל ת

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

קראתי בעתונות, והיו גם דמזים על כך בישיבות הממשלה, שראש הממשלה קיים פגישות עם מנהיגים פלשתינאים ושוחח אתם. שר הבטחון

נפגש ושוחח אחס וגם שר החוץ נפגש ושוחח אחס, ואני חושב שהיה זה חשוב מאוד שהממשלה תקבל אינפורמציה על השיחות הללו, אם היו, ומה דובר בהן. אני מניח שתוכן השיחות האלו מגיע גם למנהיגי מדינות ערב, והיה כדאי שהממשלה תקבל אינפורמציה בעניין זה.

ד"ר י. ספיר :

האם נכון היום על הדו"חות ששמענו, או שיש בסדר היום דברים אחרים דחופים יותר?

אני מבקש הערה אחת. אני מצטוף לכל הברכות שנאמרו כאן ביחס למצער. אבל הייתי מציע שאלה שהיו אחראים לעניין הכניסה והיציאה מירושלים ימנו ועדה שתבדוק את הנסיבות שנרמו לקשיים שנוצרו, כי הקשיים היו מאוד קשים. יש לבדוק דבר זה בהתחשב בתנאים המיוחדים של ירושלים, ולהכין תכנית כדי שלא יקרו דברים כאלה בעתיד.

שר הדתות ז. ורהפטיג :

קראתי היום ב"על-המשמר", שראש עיריית חברון, עלי אל-ג'עברי, פנה אל ראש הממשלה ואל שר הבטחון נגד התיישבות יהודית בחברון. הוא מעורר את הבעיה הבטחונית, ואומר שאינו יכול להיות אחראי שלא יהיה טרור. הייתי רוצה לשאול, מה עושים שלטונות הבטחון והצבא כדי להכטיח את בטחונה של אותה קבוצת יהודים שנמצאת בחברון? עד עכשיו, כפי ששמענו, אין שום השגחה בטחונית עליהם, אלא הם עצמם במידה שהם יכולים, עושים זאת.

שר הדואר י. ישעיהו :

הם שאלו על כך את הצבא, לפני שנכנסו לחברון?

שר הדתות ז. ורהפטינג:

אינני מדבר על הצד המדיני, אני מדבר על הצד הבטחוני. או שהצבא יאמר שהוא נותן אבטחה, או שהוא יאמר להם: צאו מכאן. הבעיה כשלעצמה נמצאת בסדר היום, אבל הבעיה הבטחונית אינה יכולה לחכות עד שנתפנה לדון בסדר היום.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני אייעץ לא לענות על שאלתה זו עד שנדון בסעיף ה' ו-ו' של סדר היום, ששניהם מתייחסים לענין חברון, ועד שנחליט מה אנחנו עושים בחברון. שלושה שרים נסעו לברך קבוצה זו, מבלי להתייעץ על כך עם הממשלה.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

כל מקום שנמצאים בו יהודים יכול שר לבוא אליו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יבוא, יתפלל וישמור, אבל אינו יכול לבקש בצורה

כזאת לענות על שאלתה.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

בעצרת אולם זו נדונה אמנה נגד הפצת נשק גרעיני. לא היה אצלנו דיון בענין זה, אבל הייתי רוצה לדעת מה העמדה שלנו.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

בקשר עם המצעד ויום העצמאות היו הרבה ראיונות בעתונות, שרק חלק מהם קראתי, ובין השאר נאמר שם גם על-ידי קציני צבא, שאנו חזקים ביותר גם באויר, גם בים וגם ביבשה. (השר מ. כרמל: ואז זאת במצעד) - אני שואל: איך זה תואם את הטענות שלנו כלפי ארה"ב, שמצבנו קשה ביותר מבחינת

הגנתנו, ואנחנו דורשים "פנטומים" וכל מיני דברים. איך אנחנו באים אליהם בדרישות כאלו, כאשר אנחנו אומרים שאנו כל כך חזקים, ואומרים זאת לא אנשים שאינם מתמצאים בעניין, אלא אנשים מוסמכים ביותר. נדמה לי שזה איננו תואם, שמצד אחד אנו טוענים כי אנחנו הכי-חזקים, ומצד שני אנחנו תובעים כל מיני דברים מהאמריקנים.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני שואל את שר הבטחון, האם הוא חושב להוציא הוראה שהגנוראים שלנו יפסיקו לדבר עם עתונאים. בשום מקום בעולם גנוראים אינם מוסרים הצהרות, הערכות ופרוגנוזות, אולי שר הבטחון יוציא הוראה שתאסור דבר זה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

לשאלתו של השר קול, אולי הדבר הטוב ביותר היה שאנחנו נמציא בדרך מסויימת, אולי על-ידי זה שנרכז תיק בידי מזכירת הממשלה את הפרוטוקולים של השיחות שהיו עם מנהיגים ערביים, כדי שהחברים יוכלו לקרוא. גם סיפרנו פה כמה פעמים שנפגשנו אהם.

להצעתו של השר יוסף ספיר למינוי ועדה לבדיקת

הקשיים שנוצרו אחרי המצעד...

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מתנגד לזה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אז אנחנו נרשום זאת כסעיף בסדר היום, כי בעצם

זו לא שאלחה, אלא הצעה.

לשאלתו של השר ורהפטיג בענין הבטחון בחברון, בזה נדון כאשר נגיע לסעיפים בסדר היום, הדגים בנושא זה.

לענין האמנה למניעת הפצת נשק גרעיני - זה עלול לקחת את כל הישיבה, אולי מוטב שנדון בזה בועדת השרים לעניני בטחון. גם השר ח.מ. שפירא וגם השר י.ש. שפירא התייחסו בעצם לאותו ענין, אם כי בנוסח שונה, ואני אבקש את שר הבטחון להשיב על-כך.

דוד י. גלילי:

הייתי מבקש לדעת מה המצב לגבי שלית מזכיר האו"ם לבדיקת מצב האוכלוסיה הערבית. האם אמנם ברור שבחפיקדו כלולה גם בדיקת מצב היהודים בארצות ערב?

נראה לי שהיה רצוי להבהיר לחברי הממשלה באופן הכי צלול, מה בדיוק ההתבטאויות שלנו באו"ם לגבי החלטות מועצת הבטחון או נוסחת יארינג מה-10 במארס. בענין זה נשתרר לצערי ערפל, והיה ראוי שלפחות אנחנו נדע איפה אנחנו עומדים בסוגיה זו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה שקראתי כאן באנגלית, היה בעצם נסיון לסכם כל מיני דברים שנאמרו. שר החוץ אמר זאת לעתונאי חוץ, והשגריר תקוע אמר זאת במועצת הבטחון. זה היה נסיון ומאמץ לסכם מה שנאמר במשך שכועות אלה. גם כאן אולי אפשר לקבוע סעיף בסדר היום, אבל מוטב שנדון בזה עם שובו של שר החוץ.

בענין שלית מזכיר האו"ם, כאשר אני נשאלתי על-ידי עתונאים, אמרתי שתפקידו של האיש הזה לבדוק גם את מצב היהודים בארצות ערב.

פר ג. דפאל:

כך סוכס בזמנו. או-חאנט היה צריך לפנות אלינו בקשר למועמד, אבל כנראה שהוא היה עסוק בענין המצעד בירושלים ולכן לא פנה. אנחנו מחכים בסבלנות שהוא יפנה אלינו.

שר הבטחון פ. דיין:

ביחס לחברון המצב הוא מכיך, אבל לא אני במבוכה, כי מראש עיריית חברון קיבלתי רק העתק של המכתב שהוא שלח לראש הממשלה, ועל-כן מצבי כאן הרבה יותר קל.

אבל בענין זה פנה אלי אחד השרים, כשליח-מצווה של אותם בחורים שנמצאים שם. הוא אמר: הם מבקשים, אני מבקש, תן להם נשק שיוכלו להתגונן. אמרתי לאותו שר: ארוני הנכבד, אם אתה רוצה להעלות את הענין - נשב ונדון בו. אם לא דנים בו - אל תשלח לי פתקאות, מאחר שאתה רוצה להכטיח תשובתך. השאלה היא איפה הם יהיו. האם הם יהיו במלון "פארק" או ליד המיפקדה. יש לדון בשאלה זו ולהחליט. עד היום לא נתתי שום הוראה, לא חיובית - לשמור עליהם, ולא שלילית - לגרש אותם. לא ראיתי עצמי מוסמך לא לזה ולא לזה. כאשר אני רוצה להשתמט מחשובה לשאלה זו - אני אומר לפנות אל ראש הממשלה. אינני רוצה להיגרר לדון ש-100 או 30 בחורים יתיישבו באיזה מקום, בחברון או במקום אחר, וישמרו עליהם. אני מוכן שנחליט שהם יישבו בחברון או במקום אחר, אבל אז נחליט על-כך, אבל אינני רוצה להיגרר אחרי מה שנעשה. לזה אינני מוכן.

כאשר השר ורהפטיג אומר: שר הבטחון צריך או לתת הוראה לגרש אותם או לשמור עליהם - אינני חושב שזה כך. עניינית לא נתתי שום הוראה, לא לגרש ולא לשמור, אני בעד זה שהענין יידון, ולפי מה שיוחלט - כך ננהג.

באשר להופעות קצינים - כאשר נכנס הרמטכ"ל הנוכחי לתפקידו - לאחר כמה בירורים שהיו לי בנושא זה עם הרמטכ"ל הקודם - הוא הוציא הוראה בכתב, שאף קצין לא יתראיין על-ידי עתונאים או ימסור הודעה לעתונאים, בלי אישור על-ידו, והאישורים יינתנו למקרים של ביקורים מקצועיים. לפעמים בא מישהו שרוצה לכתוב ספר ורוצה לקבל פרטים, ואז יש אישור על זה. עד כמה שאני יודע, הוא לא נתן אישורים אחרים. בענין זה יש יוצא מן הכלל, מקרה שאינו עולה על דעתו של אף אחד. מפקד חיל האוויר בשדה התעופה בפאריס אמר מה שאמר על מפקד חיל האוויר המצרי, שהיה מוכן לבוא להגן עליו. ואולי גם מקרים אחרים.

הוראה זו אינה חלה על הרמטכ"ל עצמו. לא הוריתי לרמטכ"ל (א) לא להופיע ולא לתת ראיונות ב"עתון העתונאים"; (ב) שיעביר לי להגנה מה שהוא עומד לומר. אף פעם זה לא היה נהוג, ואם לא תהיה החלטת הממשלה בענין זה - לא אעשה זאת. הנהוג הוא שעל הופעות קצינים אחראי הרמטכ"ל, והוא יכול לתת אישור, הוא עצמו חופשי וסומכים על תבונתו.

נוסף לזה יש מקרים רבים מאוד שקציני צבא נוסעים לתוך-לארץ נוסעים מטעם המגבית המאוחדת, מטעם המילווי ומטעם מגבית החירום, על-מנת לדבר, ועל-מנת לדבר על ענייני בטחון. אז אנחנו מקבלים כחזרה דברים שנאמרו, שדרו אמר שיש לנו נשק סודי, ומישהו אחר אמר דבר אחר. גם לזה אינני יודע תרופה.

השאלה הקונקרטית שעומדת למעשה: (א) אם הרמטכ"ל מחיר לקצינים להיפגש עם העתונאים; (ב) אם הוא עצמו חופשי לעשות זאת או לא? הנהוג היום הוא שלרמטכ"ל מותר לתת רשות לאחרים, והוא עצמו חופשי, אם לא יוחלט אחרת - לא נשנה את הנהוג הזה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אז אני מבין שגם בענין זה נצטרך לקבוע סעיף

בסדר היום.

שר הפנים מ.ת. שפירא:

אני שאלתי איך ההכרזות שלנו תואמות את

הדרישות שלנו כלפי האמריקנים, ושר הכטחון אמר שצריך להחליט, שקצינים לא מתראיינים. איך נהוג בעולם?

ראש הממשלה ל. אשכול:

לא נעשה על זה ויכוח עכשיו, נרשום סעיף בסדר

היום.

- - - - -

440. ערעור על החלטת ועדת השרים לענין הקיצוצים בתקציב הפיתוחשר האוצר פ. ספיר:

אני מבין שיש ערעור על החלטת הועדה על קיצוצים

בתקציב הפיתוח, מאחר שאנחנו צריכים להביא זאת מחר לכנסת - הענין דחוף.

בהתאם להחלטה בישיבה הקודמת על הכרזת מלואה

בטחון מרצון, בסך 300 מיליון ל"י, נפגשנו עם כל הגורמים שצריכים להיות שותפים לזה, ועיברנו את פרטי המלווה. אינני יכול להגיד שהעתונות מלווה את מאמצינו בשטח זה בצורה חיובית. בענין זה יש מעין תחרות סמויה מן העין אפילו בין עתוני מפלגות הפועלים, מכלי לדבר כבר על עתון אחד שרואה את עצמו כבלתי-תלוי. העתונים התחילו במסע הזה עוד לפני כמה חודשים, כאשר עתונאים התחילו לטעון, שמה שאנחנו אומרים על הוצאות המלחמה - זו אגדה. הם נפגשו עם אנשי צבא ולדעתם ההוצאות לא הגיעו לסכומים כאלה. אנשי הצבא כולם מכחישים

שדיברו על כך עם עתונאים.

אחרים טוענים שזה כרי ליצור סיבה לגביית מסים נוספים. וזה לאחר שהיו שיחות פעם ופעמיים עם עורכי העתונים. ועוד טענה הם משמיעים, מדוע לא ידענו קודם על מסגרת התקציב. יש לנו כל החומר שחור על-גבי-לבן, היו אנשי משרד הבטחון שהסבירו את הדברים, אבל העתונאים בכל-זאת כוחבים. יש כאלה שמציעים לקצץ בשירותים ולא להזרים כסף לידי הקהל.

ועוד דבר שעומד במרכז הטענות, שמה שאנחנו אמרנו, שנחזיר השנה, כאילו אינו מדויק. אבל הדברים בכל-זאת קיימים. אמרנו שמבטלים את מלווה הקליטה - ובאמת ביטלנו אותו; אישרנו הנחות במס הכנסה לגבי בנים חיילים, הגדלת ההשתתפות בילד שלישי ורביעי - כל זה קיים, ואם כי כולם יודעים על מה מדובר, זה אינו משנה את הטון המינורי בענין זה של העתונאים, כי יש המתביישים לומר זאת בקול רם. ולבסוף, יש כאלה הכוחבים: "אין לקוות מהממשלה הזאת שהיא תלך בדרך הנכונה".

הוצאתי רק את ה"צימוקים" מהטענות המופיעות

בעתונות.

אנחנו הגברנו את תביעותינו לגבי ההכנסות מחו"ל, ומשתמשים גם בנימוק זה, של מלווה הבטחון מרצון שהוחלט עליו.

הנציגים מאנגליה, שהיו כאן בזמן הועידה הכלכלית, ודיברנו אתם בענין זה, הבטיחו למכור רכוש בשביל להגיע לסכום שהתחייבו עליו. כמו-כן אנחנו שולחים עכשיו אנשים לארצות שונות, בקשר למאמץ מיוחד במסגרת מגבית החירום. השר בנין יצא לארצות מרכז אמריקה, גם בענין מלווה החירום. הגב' נולדה מאיר עומדת לצאת בימים אלה, והשר קול צריך לתת תשובה בענין זה. יוסף אלמוגי יצא לקנדה אמש, בענין מילווה החירום. באוסטרליה נערכה המגבית המאוחדת בחלק אחד לפני חודשיים, ובחלק השני של

אוסטרליה הוא נערך עכשיו, ולשם כך נסע לשם.....

כמה ממנהיגי המגבית המאוחדת ומלווה הפיתוח בארצות-הברית מוראגים מאוד מכך שיצטרכו לחזור בפעם השלישית על מגבית החירום. הדבר הכרחי כי תקציב השנה השוטפת, שאושר לפני חודשיים בכנסת, כלל סכום של 180 מיליון דולר ממלוות חוץ. הבוקר ישבתי עם כמה מהנציגים האלה בארצות-הברית, וכדי להסביר את צרכי הבטחון הדחופים, לקחתי את העתון והראיתי להם כי שוב היו לנו ארבעה קורבנות ממוקשים. אני יודע שראש הממשלה עומד להיפגש עם אנשי המלווה באמריקה בקשר לעתיד, אם כי בינתיים עומדים על הסכום שהבטיחו, אבל עד עכשיו במזומן נכנס פחות מאשר לפני שנתיים. יושב-ראש ההנהלה, פינקוס, עומד לחזור השבוע, ובוודאי נשמע ממנו פרטים על המצב.

בחדנו ועדה ציבורית שהתייצבה מאחורי הביצוע של מלווה הבטחון מרצון, והיא עומדת להתכנס ביום ד'.

מחר אני עומד להביא לכנסת הצעת קיצוצים של 20% בתקציב הפיתוח, ומ-1 מיליארד ו-77 מיליון ל"י נרד לתקציב פיתוח של 800 מיליון ל"י. כמידה שאני מכיר ויודע את דעת הקהל, אין איש שלא דוש קיצוצים בתקציב הפיתוח. העתונאים בודאי חושבים את עצמם כמביעים את דעת הקהל, זה על-כל-פנים הדבר היחידי שבו כולם מסכימים.

ועדת השרים שמונתה על-ידי הממשלה לטפל בקיצוצים בתקציב הפיתוח - אני ביקשתי לא להיות חבר בוועדה זו - ממליצה לקצץ את תקציב הפיתוח ב-200 מיליון ל"י בסעיפים הבאים: חקלאות, מפעלי מים, מחצבים ומיכרות, חשמל, תעשייה ומלאכה, החבורה, דואר, שיכון, פיתוח כבישים ושיקומם, בניינים למוסדות ציבוריים וממשלתיים, מוסדות רפואיים, מוסדות טעו, מוסדות חינוך, מוסדות חינוך גבוה, הכשרה מקצועית, מוסדות דת, בתי-משפט, משטרה ובתי-סוהר, שירות השידור, בנייני ממשלה, הלוואות לרשויות מקומיות, תיירות,

מפעלים שונים, וקווים וקירוחי נפט.

חשבתי כי לאחר שהועדה סיכמה הצעה זו, שבוה ייגמר הענין, והיו שיחות לא כל כך נעימות בענין זה, כי אנשים בדרך כלל באים בתביעות אלינו. אבל אני מבין שלשר השיכון יש ערעור. חשבתי שלאחר שהיתה שיחה בין אנשי משרד האוצר לבין מר טנה יסודר הדבר, ועשו איזו פשרה על-חשבון חשולם החובות, אבל התפלאתי לראות ששר השיכון בכל-זאת הכניס ערעור.

שר השיכון פ. בנטוב:

אני מצטער שאני מערער, אבל אני רוצה שיהיה ידוע שאינני מערער על סכום הקיצוץ של 50 מיליון ל"י, אלא רק על הסידור הפנימי של הקיצוץ בתוך הסכום הזה.

אני מצטער שלא היתה לי הזדמנות לשוחח על כך עם שר האוצר. אמנם נקבעה פגישה בינינו, אבל אחר-כך היא הועברה למקום אחר, ולא הצלחתי להגיע. אני חושב שאילו הייתי משוחח אתו - הייתי משכנע אותו. מאחר שכך, אין לי ברירה, אלא להביא זאת לכאן.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני לא בטוח שאנחנו כאן מצויידיים מספיק בידיעות כדי להחליט ממה להוריד את 50 מיליון הלידות. הממשלה אמרה שיש צורך להוריד 200 מיליון ל"י בתקציב הפיתוח, וחלק מזה נופל על תקציב השיכון. אם אתה מסכים לעצם הענין - אני מצטער שלא היתה לך אפשרות לבור את הפרטים. יש לי רושם שאתה ושר האוצר הייתם יכולים להסדיר את הענין ביניכם. אני מציע שתמצאו דרך להסדיר את הדבר הזה, כי מה אנו יכולים לדעת, איך להסדיר את הקיצוץ.

שר השיכון ט. בנטוב:

הצוה היא שאין כבר זמן לכך. שר האוצר עומד להביא תקציב זה לכנסת מחר.

עלי לומר, שלאחר שקיצצו 90 מיליון ל"י בתקציב המקורי לעומת השנה הקודמת, הקיצוץ הנוסף הזה של 50 מיליון ל"י מביא לכך שהתקציב שלנו בתקציב הפיתוח השנה הוא כמעט חצי מתקציב השנה הקודמת, ובאחוזים הקיצוץ הזה הוא יותר גבוה מהקיצוץ הממוצע.

יש לנו כאן ששה סעיפים גדולים שמהם אי-אפשר לקצץ: העליה, ההתיישבות, ירושלים, מוסדות ציבור, אזורי-פיתוח ומשכנות-עוני. מעליה אי-אפשר לקצץ, כי גם מה שאנחנו עושים עכשיו במסגרת התקציב הזה, יביא לכך שבועד 12-14 חודשים לא תהיה אף דירה פנויה לקליטת עולים. גם אם העולים יילכו עכשיו לאותם המקומות בהם ישנן דירות פנויות, הרי בעוד 14 חודש לא תהיה אף דירה פנויה. על כן אי-אפשר להצטמצם פה.

בהתיישבות, חצי מזה נוגע לקיבוצים, וניתנו הוראות, בקשר עם האבטלה שהיתה בשנה שעברה, להוציא דברים מהשנה הקודמת על-חשבון שנה זו. זה בוצע, ושוב אין מה לקצץ.

במושבים גם כן רצינו לעשות זאת. יש שם פיגור גדול, אפשר לקצץ במשהו, אבל אי-אפשר לעשות דיספרופורציה בין הקיצוצים במושבים ואי-קיצוץ בקיבוצים.

בסעיף ירושלים אי-אפשר לקצץ. במוסדות-ציבור עשינו קיצוץ של שליש: בתי-ספר, ננים וכו', אם כי הקמת הננים קשורה בהקמת השכונות. בירושלים בונים שכונות חדשות, אז יש צורך גם במוסדות-ציבור. באזורי פיתוח יש קיצוץ של 30%. אינני יודע איך הדבר יסתדר מבחינת תוספת דירות באזורי פיתוח.

הדבר האחרון זה משכנות-העוני. פה אמנם הקיצוץ

הוא של שני שליש. זאת-אומרת שניכנה שליש ממה שבנינו בשנה האחרונה. כלומר, שאם בשנה האחרונה בנינו 3,500 יחידות חדשות ו-2,500 יחידות למשפחות מרובות ילדים, יחד 6,000 - אנחנו יורדים עכשיו ל-2,250 יחידות. זה מעמיד אותנו במצב קשה ביותר. החברים כאן לא שמעו את הויכוח בכנסת, לא היה נואם ולא הייתה סיעה בכנסת שלא התקיפו את הממשלה על שאינה עושה די לחיסול משכנות העוני.

מצד אחד קיים המושג של דירות מרווחות לעולים

מארצות הרוחה, במחיר של 40-45 אלף ל"י. איש אינו מתנגד לזה, אנחנו יודעים שזה הכרחי לקליטת עליה מארצות הרוחה. אבל כאשר זה מופיע מול קיצוץ של שני-שליש בסעיף חיסול משכנות העוני, כאשר זה מופיע מול הבניה בירושלים לפקידים מועברים, לאנשי משטרה וכו', כאשר מתכוננים לתת הלוואה של 25 אלף ל"י לכל מי שיכנה לו וילה במזרח ירושלים - זה יוצר מתיחות גדולה. אני יודע שגם בועדת הכספים של הכנסת תהיה התקוממות גדולה. יש ענין של הגברת הילודה, וזה קשור בחיסול משכנות העוני ועידוד למשפחות מרובות ילדים. כל הפעולה הזאת להגברת הילודה, אין לה יסוד אם לא נתמוך במשפחות שמוכנות ליותר מילד אחד או שניים.

לפני שנתיים הייתה הצטברות של חובות שהועברו

מתקציב לתקציב, בסך 350 מיליון ל"י. במשך השנתיים שילמנו 200 מיליון ל"י על-חשבון החובות, נשאר חוב של 150 מיליון ל"י, וגם בתקציב הזה הוכנס סכום של 30 מיליון ל"י לתשלום חובות. אני חושב שבתקופה של קיצוץ כזה בחיסול משכנות העוני, אפשר לרחות את תשלום החובות. אני הצעתי במקום 30 מיליון ל"י לקבוע סכום של 5 או 7 מיליון ל"י לתשלום חובות, האוצר דורש שניתן 18 מיליון ל"י. אני מציע שנשלם 10 מיליון ל"י חובות ו-8 מיליון ל"י הנותרים נקציב להגדלת חיסול משכנות העוני. עם כל הקושי שבדבר, אני חושב שאם נעביר 8 מיליון ל"י אלה לחיסול משכנות העוני - נוכל לעמוד בזה מבחינה ציבורית.

זוהי הצעת, שבמסגרת הקיצוץ יועברו 8 מיליון ל"י מהסעיף של תשלום חובות לסעיף חיסול משכנות העוני.

דנר י. ספיר :

אני אינני מערער, אבל לפי דעתי הקיצוץ הזה

איננו מספיק.

שר הדואר י. ישעיהו :

אני מבקש להביא לחשומת לב הממשלה, שבוערה הוחלט כי משרד האוצר צריך להגיע להסכם עם משרד החקלאות, מפעלי מים ודואר, לגבי הקיצוץ בתקציב הפיתוח שלהם.

שר האוצר פ. ספיר :

הקיצוצים ייעשו בהתאם להחלטת הועדה.

שר השיכון ט. בנטוב :

אבל יש כמה דברים שאותם עוד צריך לבדוק.

שר המסחר והתעשייה ז. שרף :

לגבי שלושה סעיפים צריך עוד לנהל משא-ומתן.

ראש הממשלה ל. אשכול :

בהחלטת הועדה יש שני סעיפים: א) לאשר את ההצעה - לפי הרשימה שהוקראה כאן קודם - לקיצוץ של 200 מיליון ל"י בתקציב הפיתוח לשנת 1968/69; ב) ליפות כוחו של משרד האוצר להגיע להסכם עם המשרדים הנוגעים בדבר בענין הסעיפים: חקלאות, מפעלי מים ודואר, בתקציב הפיתוח האמור.

שר העבודה י. אלון:

אני יודע שזה חסר תקווה, אבל אני רוצה לפתות להכניס זאת לפרוטוקול. אני חושב שהקיצוץ המוצע חותך בבשר החי ופוגע במדיניות הסוציאלית של המדינה. אני חושב שאין לזה גם הצדקה מבחינת הסטרנציה האינפלציונית שמנופסים בה על-דעת הכלכלנים ובשם בנק ישראל. גם הכלכלנים אינם חושבים שיש מגמות אינפלציוניות בולטות כאלו. פרופ' ברונו חושב שהאזהרות האלו מפני הסטרנציה האינפלציונית הן מוגזמות, והוא בדרך-כלל איננו מהמקלים-ראש בעניינים כאלה. אני חושב שהכניסו אותנו לבהלה מיותרת לגבי הפחד מפני אינפלציה.

אני מתפלא על חברי השרים, שבעניינים כאלה מסכימים לפגיעה בעניינים חיוניים. לדעתי אי-אפשר להציע קיצוץ של 200 מיליון ל"י מבלי לפגוע בפיתוח הכרתי.

אני תומך בהצעת שר השיכון. אני חושב שמספיק "התעללו בשר השיכון לגבי הסעיף הזה של חיסול משכנות העוני. אני מודיע לכם שכבר קיים מחסור בדירות לעולים, בייחוד לעולים מארצות רוחה, ובייחוד מארצות שמהן אנחנו מעוניינים בעולים. יכול להיות שבאופן ארצי יש מספיק דירות, אבל התשובה איננה ארצית. אני רואה כבר אפשרות של שיכון מקוצץ, ואז נצטרך לגייס כסף לקליטת העליה.

אינני מבין את הקיצוץ המוצע בפיתוח מפעלי המים. יכול להיות ששר החקלאות נחה דעתו מכך, אבל אני אומר לכם שאנחנו נצטרך לסגור שני בתי-חרושת שמייצרים אביזרים לאספקת מים, שכולנו עשינו מאמצים גדולים ששני אלה לא ייסגרו בזמן המיתון. אם חשבו שייצור זה מיותר - היה צריך לתת להם ליפול בזמן המיתון ולהעביר אותם לתעסוקה אחרת.

באשר לפיתוח כבישים ושיקומם - אנחנו בקושי רב יצאנו מהמיצר בעורקי כבישים רבים, והקיצוץ הזה הוא פגיעה בכל מה שקשור בכניית דרכים, החל מהכניסה הכלכלית ועד לבטיחות ובטחון. לא אתן ידך לכך שכל

הקיצוצים האלה יהיו על-חשבון אזורי פיתוח, ערי שדה וספר או ערי-פיתוח, ואני מנבא פקקים רבים מאוד שיעלו מיליונים רבים. סוף סוף הגענו למצב סביר בנושא זה, אז כבר עלה "הכורת".

לגבי הקיצוץ של 9 מיליון ל"י בהוצאות אחזקת השטחים - חלק מהכסף שקוצץ מיועד להכשרה מקצועית. לפי דעת המומחים להגירה, ריכוזי ההכשרה המקצועית באזורים המוחזקים היה מרכה את העוזבים מהארץ לארצות שבהן יש מקומות עבודה לבעלי מקצוע כאלה, בין אם זה בערי אירופה או אמריקה. אני חושב זאת לשגיאה גדולה. אם רוצים להמשיך בהגירה וצינית, לא בכפייה, שתמריץ את ההגירה, שהיא דבר חשוב מאוד, ואני חושב זאת לשגיאה בכיצוע המדיניות שהיתה מקובלת עלינו עד היום.

אני מציע להעמיד את הקיצוץ על 100 מיליון ל"י ולהטיל על הועדה הזאת לחלק קיצוץ של 100 מיליון ל"י לפי המשודים השונים, ולא 200 מיליון ל"י.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני שמח להצעה של השר אלון, שאני עצמי מתנגד לה, אבל עכשיו אני יודע מה להצביע.

קודם כל אנחנו החלטנו בישיבה מסויימת של הממשלה, שיש לקצץ את תקציב הפיתוח ב-200 מיליון ל"י. עכשיו בא חבר הממשלה ומציע להקטין את הקיצוץ ל-100 מיליון ל"י.

שר האוצר פ. ספיר:

לפני שמצביעים, אני רוצה לומר, כי כל מה שדובר בעניין החקציב, אין לו כל קשר ישיר לבעיות אינפלציוניות. את הכסף הזה הולכים להוציא בארץ, יש בזה מינימום טרנסאקציה, אולי גם זה לא, אבל זה

יגביר את האינפלציה. אני שמח שפרופ' ברונו הירשה לשר אלון להביע את דעתו. אני צריך להגיד שבארץ החלה עכשיו שוב "השתוללות" שמי יודע למה היא תביא. זה לא כתוב אצל פרופ' ברונו, ולא כתוב אפילו אצל כלכלני בנק ישראל וכלכלני האוצר. בבנין עובדים כבר עכשיו כמה אלפי פועלים נוספים. יש כאלה שלפי התיאוריות שלהם חשכו, שהעבודה הערבית בגדה הפתורה את בעיית התעסוקה בארץ. הבעיה החלה להיפתר על-ידי כך שהפועלים הערביים מקבלים מחירים לא פחות גבוהים מהפועלים הישראליים. בירושלים עובדים עכשיו קרוב ל-2,000 פועלי בנין, שחלק מהם הם מירושלים המזרחית וחלק מהגדה. בבנין החלה עליה במהירות הבוק, ועלולים להגיע שוב לאותם הסימנים שהיינו עדים להם ב-1964/65.

גם בעבודות שאנחנו עושים - אפשר לשאול את אנשי משרד הכטחון - יש שהן עולות עכשיו 100% יותר, ואני אחראי למה שאני אומר.

שר השיכון ט. בנטוב:

במשרד השיכון כל החוזים הם באותם המחירים.

שר האוצר פ. ספיר:

כוונתי לא לבנין, בבנין לא היתה עליה של 100%, אבל המדובר בעבודות הקשורות בבנין. אנחנו נתנו עכשיו רשיונות למשרד העבודה להכיא 73 בליס כבדים לבנין כבישים, שיכולים לעקור את כל הרי הארץ. אם כי זה מחייב, זה לא מונע מאנשים להגיש כל מיני הצעות להסכמים.

אנחנו יודעים שיש עליה בצריכה לפי המספרים שיש לנו, על מכירת מכוניות וצריכת הבנזין. אני מניח שגם שר התחבורה מקבל את המספרים האלה. ידוע לנו שישנן הזמנות מראש למכוניות לעוד שמונה-עשרה חודשים, וכל זה קשור עם גרז'ים וכדומה, ויש מי שקורא לזה גורם לאינפלציה,

ויש מי שלא מגדיר זאת כך.

אנחנו יודעים שישנם בתי-חרושת שנותנים הטבות שונות. אני אמרתי בחשובה לשאלת עתונאי, שאם אני אדע כי בית-חרושת מסוים משלם לפועלים "מתחת לשולחן" - אני אציע לוועדת השרים לענייני כלכלה להילחם בהם עד חרמה, כי דבר זה עלול להפריע להגברת היצוא.

אם אני מצרף לזה כל מיני דברים שהזמן נרמם, אני שואל: מה קרה בשניים-שלושה החודשים האחרונים? איש אחד שטיפל בהופעות של "ערבי עצמאות" סיפר לי שמהופעה אחת שנערכה פעמיים באותו ערב, בשעה 8:30 ובחצות ב"היכל התרבות" בתל-אביב, הגיעו ל-120 אלף לירות הכנסות, והתזמורת הפילהרמונית שכביחה נערכו ההופעות האלו, אף פעם עוד לא הגיעה לסכומים כאלה. אנחנו יודעים שהייבוא בחודש מארס הגיע ל-100 מיליון דולר. עוד לא היה לנו דבר כזה בתולדות מדינת ישראל. לפי המכס שנחקבל, לפי ההכנסות ממכס בחודש מארס, היתה עליה של 23% לעומת מארס אשחקד. אני חושש שהגידול באפריל עלול להגיע ל-30%-40%, את זאת נדע בעוד עשרה ימים.

אני רוצה להגיד לשר העבודה: הלוואי ופרופ' ברונו יצדק, אבל כאשר אני רואה את המספרים האלה, אני גם נדהם וגם נבהל. אני יודע שמאתנו ידרשו לממן את 700-800 מיליון הלירות האלה, ואם נצטרך להוציא 100 מיליון ל"י נוספים - הם יהיו שווים עוד פחות. אפשר להחליט כאן הרבה דברים, אבל בתוכנם, אני חושש שהם יהיו שווים הרבה פחות מאשר עכשיו.

ברצוני לומר לשר בנטוב, שמענו כאן היום משר הבטחון שתהליך מסויים של אמצעים הגנתיים שנקטו בהם יעלה 20 מיליון ל"י (רה"פ ראש הממשלה ל. אשכול).

ואמר 15 מיליון ל"י) - בין שאר הדברים שטוענים כלפינו מדוע לא ידענו עליהם קודם, ישנם הדברים האלה, שנוגעים לענייני בטחון, וכפי שאמרתי כבר בישיבה הקודמת, תקציב הבטחון יגדל ביותר מחצי מיליארד ל"י. אם ישנו כאן איש אחד שחושב שאנחנו יכולים להמשיך וללכת עם תקציב כזה, אני מאוד חושש מפני

זה, ואין לי צורך שפרופ' ברונו יגיד לי שאין טנדנציה אינפלציונית. בארץ יש עכשיו "תבערה" והיה לי מאוד קשה להסביר הבורק ליהודים שנפגשתי אהם, שאנחנו במצב מלחמה. יש דברים שמתפתחים מצד אחד, ואנחנו נוסעים בדרך שניה, כאילו לא קרה כלום. אינני מקבל את הריטון של שר העבודה, הכסף יאבד השנה את ערכו, בין אם תקרא לזה פיתוח או אינפלציה, וכל אחד ירצה לקבל את שלו, כאילו לא נהרגים אנשים, כאילו אין צורך בגדר ובאמצעים בטחונים אחרים.

אינני מאמין שנקבל במסגרת המילוות כל אותם הסכומים שכללנו בתקציב. והיהודים בחוץ-לארץ אינם מוכנים כל-כך לתרום ליהודים כאן.

ראש הממשלה ל. אשכול:

קודם כל אנחנו צריכים להצביע אם אנחנו מקבלים את הצעת שר העבודה להחליט על קיצוצים של 100 מיליון ל"י בתקציב פיתוח, במקום 200 מיליון ל"י.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה - 5 קולות.

נגד - 10 קולות.

שר המשפטים י.ש. שפידא:

אני נמנע.

שר הבטחון מ. דיין:

אני רוצה להציע הצעה, כ"מייצג" את הערכים שאינם נוכחים פה. הוערה הציעה לקצץ את ההוצאות לאחזקת השטחים ב-9 מיליון ל"י, מזה 5 מיליון ל"י מהרזרבה, וקיצוץ של 1 מיליון ל"י ו-300 אלף ל"י

מהתקציב המיועד לסקרי מים וחקלאות. זה ענין שנוגע למשרד החקלאות. אני מציע שאת הרזרבה של 5 מיליון ל"י יקצו מהתקציב הזה, וכן שיוסיפו עוד 3 מיליון ל"י לרזרבה, ודבר זה רק יירשם בפרוטוקול, כלומר, שלתקציב של השטחים המוחזקים אין כל רזרבה, וכאשר, ואם נצטרך עוד כסף - נבוא לאוצר ונבקש להתקציב לצרכי הממשל מהרזרבה הכללית.

אינני מתנגד לקיצוץ הזה, אינני בטוח שנצטרך את הכספים, אבל היות ומדובר בענין מאוד מאוד ברור, אני מבקש לרשום בפרוטוקול, שאם ובשעה שכאותם הסעיפים נחשוב שצריכים חוססת לתקציב - נסתמך על הרזרבה הכללית, נבוא לשר האוצר ונדון על הצעות אלו.

שר הפיתוח ושר התיירות ט. קול :

זה חל על כל התקציב.

ראש הממשלה ל. אשכול :

השאלה היא אם אנחנו רנים רק בערעור שהוגש, או שניכנס עכשיו לדיון על טענות כל המשרדים?

שר הפנים ט.ח. שפירא :

אני מקבל את הקיצוץ של 20%, אבל בהצעת התקציב הכניסו כאילו יש לנו 25 מיליון ל"י לפיתוח, ולמעשה יש לנו רק 15 מיליון ל"י. אני מבקש לבדוק את הענין הזה, יש שם כנראה השתרבות של מספר ערים. ואם זה 15 מיליון במקום 25 מיליון ל"י - אז 20% זה רק 3 מיליון ל"י.

שר הדואר י. ישעיהו :

ועדת השרים סיכמה במיוחד, שלגבי 3 סעיפים: חקלאות, מפעלי מים ודואר - האוצר צריך להגיע להסכם עם המשרדים הנוגעים בדבר, במגמה להקטין את הקיצוץ הזה ולהשלים את החסר מתקציב הרזרבה.

שר המסחר והתעשייה ז. שרף :

היתה הצעה כזאת אבל היא לא נתקבלה.

שר הדואר י. ישעיהו :

היא כן נתקבלה, הייתי בישיבה. זה לא הוצבע, אבל כך סוכם. אם הסיכום הזה איננו כאן - אני חייב לערער.

ראש הממשלה ל. אשכול :

סעיף ב' של החלטות הועדה אומר: "ליפות כוחו של משרד האוצר להגיע להסכם עם המשרדים הנוגעים בדבר בענין הסעיפים: חקלאות, מפעלי מים ודואר בתקציב הפיתוח האמור" - זה לא אומר ששר האוצר צריך לקבל מה שאחם רוצים.

החלטנו בממשלה לקצץ את תקציב-הפיתוח ב-200 מיליון ל"י, קבענו ועדת שרים שתדון ותחליט בענין, במקרים כאלה אין דרך אחרת. יכול להיות שאם יש מישהו הרואה את עצמו מקופח מאוד, יבוא בדברים עם שר האוצר לסידור הענין. אני מציע בזה לסיים.

דו"ר י. ספיר :

אני רוצה לתקן עובדה. אם זכרוני אינו מטעני - ואם אני טועה אבקש לתקן אותי - סוכם בסופו של דבר, כי במידה והדבר נוגע למשרדים אלה, תהיה המלצת הועדה לשר האוצר, שהוא יוכל להגיע עד לגבול של 10 מיליון ל"י ולא יותר.

ראש הממשלה ל. אשכול :

זה ענין לוועדה, ייתכן שמספיקים 10 מיליון ל"י. הייתי מאוד שמח אילו הצעת (לשר יוסף ספיר) - הצעה מושלמת לקיצוצים נוספים, כי הדיבורים האלה, שהקיצוצים אינם מספיקים,

מגיעים לעתונות, ואם אתה חושב שיש אפשרות לקיצוצים נוספים, היה רצוי להגיש הצעה מושלמת עם פרטים מלאים.

שר האוצר פ. ספיר :

אני רוצה להשיב להערות שר השיכון ושר העבודה, במידה והם התייחסו לזה - אנחנו קנינו דירות לעולים מהמעמד הבינוני, שהן דירות כבדות מבחינה כספית, ועוד לא ראיתי את 2,400 המשפחות שהן מועמדות לדירות האלו. מאחר שידעתי על ערעורו של שר השיכון בדקתי הבוקר את הדברים, יש הרבה דירות לעולים, שעומדות ויקוח. ארוני שר העבודה, אנחנו קנינו את 2,400 הדירות האלו מקבלנים ומחברות שונות שעמדו לפשוט את הרגל, והדירות האלו קיימות עכשיו. בירושלים המזרחית הוקצבו 700 דירות, ולא הורידו מזה אף גרוש אחד. אינני יודע אם הבטיחו כסף ליהודים שרוצים לבנות וילות במזרח ירושלים.

שר החקלאות ח. גבתי :

הבטיחו.

שר האוצר פ. ספיר :

לא היה צריך להבטיח, על כל פנים, בניית הדירות האלו אפשר לדחות. נדמה לי שהמגמה היא הפוכה, יש כאלה שרוצים לבנות שם מהר ככל-האפשר.

ראש הממשלה ל. אשכול :

דיברתי בשבוע שעבר עם יהודה תמיר בענין זה, כי אני בעד זה שנחזור עוד הפעם למחשבה של הקמת בתים רבי-קומות, כי לא כל פעם נוכל להפקיע קרקעות. אמרתי לו שיש גם לבדוק את ענין המגרשים הפרטיים, אבל יהודה תמיר אומר שזה מה שנתן את כל הדחיפה לענין הזה

שר השיכון פ. בנטוב:

אני לא נגד זה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אולי אני אהיה נגד זה, ואולי אני שחשנה יתנו

100 הלוואות פחות.

שר האוצר פ. ספיר:

אשר למשכנות העוני - אני תמיד לוקט לא רק את הגרורים הטובים, מה שאנחנו עשינו בשנים אלו כשטח חיסול משכנות העוני, ובכל-זאת עמדנו במלחמה בשנה שעברה, וגם קודם לכן היינו במצב כוננות - אין לנו מה להתבייש.

בענין תשלום החובות - ראש הממשלה בהיותו שר האוצר, היה תמיד טוען שאנחנו "עזרנו" למשרד השיכון לעשות חובות. אני מצטער, שכרוב השנים שנחנו בסף לחשלום חובות "אכלו" את הכספים האלה, ולא שילמו את כל החובות, כי מאז בינתיים עלו המחירים. אבל בשנת 1966/67 לא עלו המחירים, הם אפילו ירדו קצת, אבל עוד לא ראיתי ששילמתם באותה שנה 120 מיליון ל"י חובות. אני מוכן לקנות את החובות האלה ב-100 מיליון ל"י, כי אני בטוח שאפילו 100 מיליון לירות לא שילמו, אם כי באותו תקציב הוקצב סכום של 120 מיליון ל"י לתשלום חובות. אינני בא להתלונן על שר השיכון, לא הבאתי לשולחן הממשלה ענין זה שלא מחזירים את הכספים שנועדו לתשלום חובות, אחר-כך יבוא מבקר המדינה ו"ירביץ". הטענה היא, שאם לא בונים, ממילא נצטרך לשלם חובות, ואז כאילו מסוככים את הגלגל, כי רוצים איכשהו לצאת מזה, אבל אז זה עולה יותר ביוקר וגם הריבית עולה. בשנתיים האחרונות הפסדנו סכום של 120 מיליון לירות לחשלום חובות.

שר השיכון ט. בנטוב:

107 מיליון ל"י.

שר האוצר ט. ספיר:

נרמה לי שזה היה 127 מיליון ל"י, קודם 90

מיליון ל"י והשנה עוד 37 מיליון ל"י.

השנה מציע השר בנטוב להקציב רק 10 מיליון

ל"י לתשלום חובות. אני חושב, שכדי שהבנין יהיה יותר זול, צריך לשלם 50

מיליון ל"י חובות. אין זה הולם למדינה אחרי עשרים שנה, להעביר חובות משנה

לשנה, כפי שזה היה לפני חמש-עשרה שנה.

לגבי המחירים, נכון שאם זה הגיע ל-5%-7%,

אם לגבי השכר זו עליה של 15% - 16%, פירושו עוד 8% - זה הרבה מאוד.

שר השיכון ט. בנטוב:

המחירים עלו בעיקר בעץ ובברזל, בגלל הפיחות.

שר האוצר ט. ספיר:

אין לזה שום קשר עם הפיחות. אפילו "הארץ",

במאמרים על כלכלת ישראל, קבע שאת הפיחות ספגנו במסים.

כפי שאמרתי, לא התערבתי הפעם ישירות בענין

הקיצוצים, ראיתי את הרשימה של מה שהועדה סיכמה.

יש לי לפעמים קובלנה לשר יוסף ספיר. אני

שומע שבכל אסיפה מדבר השר יוסף ספיר על-כך, שאפשר לעשות ריאורגניזציה במסים,

אפשר לקצץ עוד וכו'. אני בעד קיצוצים נוספים, אבל עד כמה שאני יודע,

בינתיים מוסיפים במקום לקצץ. גם מצער צה"ל, שהיה מוצלח באופן יוצא מן הכלל, אני בטוח שבסופו של דבר זה עלה הרבה יותר מאשר נקבע בתקציב, גם אם לא יבקשו את הכסף.

אני רואה את המצב בכל העיריות, שבהן כל שנה המחירים עולים וכסף נשפך שם כמים, עוד לא שמעתי שיקום מישור בעיריה, אם בעירית חיפה או בעירית פתח-תקוה, ויציע קיצוצים. אני עשיתי חשבון כמה עלו חניגות יום העצמאות לעירית כפר-סבא. אם כולם נוהגים בצורה כזאת, יבואו שר הפנים ויבקש תוספת לרשויות המקומיות.

אינני יודע איך עומדים בשני הדברים האלה. עוד לא שמעתי שבאיזו שהיא עיריה הורידו מכונית, הורידו איש או חדר. אף אחד לא הוריד. יכול להיות שאם חתכנו בתקציב הפיתוח - חתכנו בבשר החי, אבל זה לא ענין של השרים, מאחורי השרים עומדים עניינים חיים, ואז צריך להחליט שלא נותנים לבטחון 2 מיליארד ו-600 מיליון לירות, ואנחנו פרסמנו רק 85% מתקציב הבטחון בעתונות. אז אי-אפשר להגיד שבבטחון צריך לחת כל מה שנחוצ, וכאשר מדברים על שאר הקיצוצים אומרים שחותכים בבשר החי. כאשר יש מלחמה - עושים גם זאת.

למרות הדיבורים המעוררים של פרופ' ברונו - ואינני מזלזל בו - אני מתחיל לחזות שחורות, כי אני חושש שאנחנו נתמוטט תחת עול הוצאות הבטחון - אם לא נדע לקצץ בדברים אחרים. 70% מסים - זה מספיק. באנגליה רוצים לקחת יותר מסים, אז אנשים בורחים משם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני רוצה להזכיר לכם שהחלטנו לא להקטין את הקיצוץ. בהחלטה יש סעיף שני לנבי כמה משרדים שעליהם לבוא בדברים עם שר האוצר.

שר האוצר פ. ספיר:

זה קויים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ייתכן שלו שר השיכון היה משוחח עם שר האוצר,

לא היה מקום להביא לכאן את הערעור.

שר העבודה י. אלון:

האם אפשר להחזיר את ענין שלושה המשרדים לועדה?

ראש הממשלה ל. אשכול:

זה לא ניתן, הענין מובא מחר לכנסת.

שר השיכון פ. בנטוב:

אינני מערער על עצם הקיצוץ. אני רק מציע

להעביר במסגרת הקיצוץ של 50 מיליון ל"י מהסעיף של חשלוש חובות 8 מיליון ל"י,

לסעיף של חיסול משכנות העוני.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מעמיד את הצעת השר בנטוב להצבעה.

ה צ ב ע ה:

בעד הצעת השר בנטוב - 4 קולות

נגד - 8 קולות.

מ ח ל י ט י מ, בהמשך להחלטה מס. 422 מיום ל' בניסן תשכ"ח (28.4.68):-

א) (ב-5:10 קולות) לא להקטין את הסכום בו יקוצץ תקציב

הפיחוח ב-100 מיליון ל"י.

(ב) (ב-8:4 קולות) לא לקבל את ערעור שר השיכון על סדר הקיצוץ בתקציב הפיתוח של משרדו.

441. מכירת נשק

ראש הממשלה ל. אשכול:

עכשיו נדבר גם על הכנסה. מציעים לאשר מכירת הציוד הבא לממשלת קונגו (קינשאסה): -
12 מרגמות 120 מ"מ + 2000 פצצות; 35 מרגמות 81 מ"מ + 9500 פצצות;
50 מרגמות 52 מ"מ + 24,400 פצצות; 12 תותחים ללא רתע 106 מ"מ + 460 פגזים +
3000 כדורים. שווי העסקה - ב-1 מיליון דולר. משרד החוץ מאשר העסקה.
(ההחלטה שמורה בזכירות הממשלה).

442. תחנת הכוח רידנינג ד'

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מבקש שנסיים היום את ענין רידנינג ד'.
כידוע לכם, הייתה ועדה בינמשרדית שטיפלה בענין. ואבקש את שר המשפטים להציג את הענין. עלינו להחליט בענין זה בהקדם,
כי בינתיים הדברים לא זזים שם.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

אחרי ההחלטה שקיבלה הממשלה בענין תחנת רידנינג ד', היה תנאי אחד לעבודה, שתועבדנה התקנות הדרושות להפעלת תחנת הכוח.

נוסף לזה נתבקשה חברת החשמל להעיר הערותיה

לחק ולענות למספר שאלות שנתעוררו על-ידי הועדה המחוזית לבנין ערים במחוז תל-אביב, כפי שנכתב בחוק, צריך להתייעץ אהה.

לאחר דברים אלה הורכבה ועדה בינמשרדית,

בראשות מר סילברסטון, מנכ"ל משרד הפנים, י. אהרנסון ממשרד העבודה, ז. אלנבוגן ממשרד האוצר, דונגוי ממשרד הבריאות, צבי טרלו ממשרד המשפטים, י. רבינוביץ, מהנדס עיריית תל-אביב-יפו ומר א. רקובר - ממשרד הפיתוח.

הועדה קיימה מספר לא קטן של ישיבות והגישו לנו

דין-וחשבון שנתקבל פה אחד. לאור הדו"ח שלהם צריכה הממשלה לקבל שתי החלטות, או יותר נכון, שני מחזורים של החלטות. החלטה אחת להתקין תקנות, אשר נשלחו לכל חברי הממשלה לעיון.

לאור הדברים שאמרה חברת החשמל, מציעה הועדה

לקבל נוסח ההחלטה - שגם כן נשלח אל חברי הממשלה - וזה קשור לשינויים שצריך להכניס בהחלטת הממשלה מ-25.3.68. סעיף 1 בפסקה א' - למחוק את הסיפא. הועדה באה למסקנה, שמה שנאמר בסיפא זו אינו בר-ביצוע, כלומר שהבניה תיעשה באופן שאפשר יהיה, אם הממשלה תחליט על כך, להגדיל את גובה הארובה. מציעים שפיסקה זו תימחק.

בפיסקה ד', במקום המלים "מיתקן אחד דורכי"

ייאמר: "יותקנו שני מיכלים דורביים", ובמקום "בקיבול" ייאמר - "בעלי קיבול כולל".

במקום פסקה ה' ייאמר: "(1) השירות

המטאורולוגי יתן לחברה התראה מוקדמת של 12 שעות בדבר היווצרות תנאי פומיגציה; (2) החברה תעבור לשימוש בדלק דל-גפרית על-פי הודעה מוקדמת של שעה אחת לפחות מאת השירות המטאורולוגי, אפילו לא ניתנה התראה כאמור לעיל; (3) השימוש בדלק דל גפרית יופסק רק לאחר שהשירות המטאורולוגי יודיע לחברה כי תנאי הפומיגציה נגמרו; (4) השירות המטאורולוגי יודיע למפקחים על הפעלת תחנת הכוח

והשימוש בה (שיתמנו לפי תקנות שתחקין הממשלה), כי נתן התראה או הודעה לפי פסקות-משנה (1), (2) ו-(3). אי-מתן הודעה למפקחים איננו פוטר מן החובות האמורות בפסקה זו."

אחרי פסקה ט' מציעים להוסיף את הפיסקאות

הבאות: "(י)(1) תשריט של מפלסי הרעש המשוערים באזורי המגורים ובאזור המתוכנן באזור נופש, הסמוכים למקום תחנת רידיוג ד', יהווה חלק מתכנית תחנת הכוח; (2) התשריט יוכן על-ידי משרדי הפיתוח והכריאות בתיאום עם החברה וישא אישור של הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל, כי מפלסי הרעש המסומנים בו הם סבירים; (3) החברה תנקוט בכל האמצעים הטכניים, כפי שיהיה צורך בהם מוזמן לזמן, כדי למנוע את עליית מפלסי הרעש כתוצאה מהפעלת תחנת רידיוג ד', על אלה המסומנים בתשריט."

כלומר, למען שיוכלו למנוע רעש, נקבעה כאן

תכנית טכנית, כדי שאנשים שצריכים לעשות את המלאכה יידעו מה לעשות. למעשה אנחנו צריכים לאשר כאן את ביצוע התכנית הטכנית.

כן מוצע להוסיף פסקה י"א האומרת: "החברה

תעתיק את הגדר בקטע המסומן X בתשריט המצורף לתכנית, אם תרוש ממנה עירית חל-אביב-יפו לעשות כן".

פסקה י"ב: "(1) חברת החשמל לא תסגור בפני

הציבור את גשר רידיוג ואת המעבר לשטחים שמעבר לירקון. עד לסיום בנייתו של הנשר החדש בהמשך לרחוב אבן-גבירול. (2) לקראת סיום בנייתו של הנשר החדש, תשוב הממשלה לרון בשאלת המעבר לשטחים האמורים."

פה אני חייב דברי הסבר. אתם מכירים את הנשר

העליון שנמצא בתוך שטח חברת החשמל. מצד אחד זה נשר שהוא נחוץ, מצד שני בונים גשר ממשי מחוץ לשטח חברת החשמל, ומצד שלישי, אם אפשר לומר כך, כולם בדעה שאין דבר יותר מסוכן מאשר החזקת גשר בתוך שטח חברת החשמל, מבחינת

הבטיחות, ואם חלילה תהיה שריפה - עלול להיות אסון. על כן אומרת עיריית תל-אביב, שלקראת סיום בנייתו של הגשר החדש חשוב הממשלה ותדון בענין, כלומר שעדיין לא מחליטים.

פיסקה י"ג: "החברה תמלא אחרי ההוראות

והורישות של אגף התעופה האזרחית במשרד התחבורה בכל הנוגע למכשולי טיסה הנובעים מקיומו של שדה דב. הוראה זאת תהיה בת תוקף עד יום 1.10.68". אם עד אז שר התחבורה לא יסתדר אתם - זה יבוא לממשלה, אבל כינתיים מוצע לעשות זאת כדי שהענין יזוז.

הועדה ממליצה על קבלת עוד ארבע הצעות: 1"

לדרוש התחייבות מחברת החשמל לסילוק כל סתימה בשפך הירדן, שתיגרס - בין במישרין ובין בעקיפין - כתוצאה מהבניה, ההפעלה או השימוש בתחנת רידינג ד', לרבות בריכה או מזח, הכל על חשבון החברה. 2) להתקין את התקנות המצורפות להחלטה זו, על-פי סעיף 3 לחוק תחנת הכוח תל-אביב, תשכ"ז-1967. 3) להתיר לחברת החשמל להתחיל מיד בבנייתה של תחנת הכוח רידינג ד'. 4) לבקש חוות-דעת מהיועץ המשפטי לממשלה בשאלה: האם ניתן, בתקנות לפי סעיף 3 לחוק תחנת הכוח תל-אביב, תשכ"ז-1967 להסמיך את עיריית תל-אביב-יפו להפקיע קרקעות לצרכי ציבור לפי חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 ולגבות אגרות בניה לפי אותו חוק והתקנות שהותקנו מכוחו".

פה יש מחלוקת בין החברה ובין עיריית תל-אביב.

עיריית תל-אביב רוצה להפקיע ורוצה שישלמו אגרות בניה, וחברת החשמל טוענת שאי-אפשר לעשות זאת לפי החוק. על כן ממליצה הועדה שנקבל קודם חוות דעת אם חברת החשמל צודקת מבחינה חוקית, ואחר-כך נחליט.

אני מציע לקבל את כל ההחלטות האלו בנוסח כפי

שהבאתי לבאן, יחד עם התקנות, ואז יכולים להתחיל בבניה תחנת רידינג.

ד"ר י. ספיר:

אני מסתייג מהצבעה.

שר הבריאות י. ברזילי:

אני מבקש להצביע.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני כבר מצטער שלא עמדתי על כך, שהנציג הזה שלך

(לשר ברזילי) לא ישתתף בוועדה.

שר הבריאות י. ברזילי:

להיפך, יוצא שאני מצביע נגד דעת הנציג שלי.

שר הסעד י. בורג:

הוועדה קיבלה את ההחלטות פה אחד?

שר המשפטים י. ש. שפירא:

כן. אני בעד זה שנכיע הערכה לוועדה על עבודתה

המועילה והמהירה. הנציג של השר ברזילי דווקא מסר אינפורמציה ועשה עבודה מועילה מאוד בוועדה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מעמיד להצבעה את הצעת שר המשפטים, לאישור

המלצות הוועדה והחקנות.

ה צ ב ע ה:

בעד ההצעה - רוב קולות

נגד - 2 קולות.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני מקווה שעל-ידי כך יתחילו בעבודה ושלא נפסיד

יותר זמן.

מ ח ל י ט י ם (ב-9:2 קולות) בהמשך להחלטה מס.

361 מיום כ"ה באדר תשכ"ח (25.3.68) לאשר את

ההחלטות המ"ב.

443. אשרור אמנת הסחר בחיטים, 1967

ראש הממשלה ל. אשכול :

הייתי מאוד רוצה שנתקדם בסדר היום הארוך שלנו,

אולי נקיים השבוע עוד ישיבה.

שר האוצר פ. ספיר :

השבוע נקבעו כבר כל מיני פגישות, ואני צריך גם

להביא הצעות חוקים לכנסת. אפשר עכשיו לקבוע שבשבוע הבא תהיינה שתי ישיבות,

ביום ראשון.

ראש הממשלה ל. אשכול :

סעיף ט' בסדר היום - אשרור אמנת הסחר בחיטים,

אינו דורש דיון ודומני שאפשר לאשר.

מ ח ל י ט י ם : (א) לאשרר את אמנת הסחר בחיטים שנערכה במסגרת

הסדר הדגנים הבין-לאומי, 1967 (נוסח האמנה

שמור במזכירות הממשלה).

(ב) ליפות את כוחו של משרד החוץ לנקוט בצעדים

דרושים לשם הפקדת כתב האישור בהתאם לסעיף

37 של האמנה.

(ג) ליפות את כוחו של שר המסחר והתעשייה לפעול בכל הנוגע לביצוע האמנה.

444. הצעות רחופות לסדר היום של הכנסת בענין ההתיישבות בחברון

ראש הממשלה ל. אשכול:

בינתיים מוריעים לי שהוגשו שתי הצעות רחופות לסדר היום של הכנסת, בענין חברון, והנמקת המציעים היא, שעל הכנסת לדון בענין כיוון שהממשלה רוחה את הדיון בנושא. הצעה אחת היא של חבר-הכנסת אורי אבנרי: "הנסיון לארגן התנחלות יהודית בעיר חברון והסכנה הכרוכה בכך".

הצעה שניה, של חבר-הכנסת טיאר מ"המרכז התפשי": "יהודים נאלצים לסתנן כדי להתיישב בחברון".

הייתי מבקש שבענין חברון, אולי מישהו יציע הצעה בכתב על הכוונות של היאחזות התיישבותית בחברון.

שר העבודה י. אלון:

ההצעה שלי יכולה לכסות גם את זה, אני מוכן

להביא תכנית.

ראש הממשלה ל. אשכול:

רצוי שנקיים את הדיון הזה בנוכחות כל חברי הממשלה. אני כראש הממשלה רוחה בכל תוקף את העובדה שחברי ממשלה, בין אם ידעו קודם על הענין ובין אם לא ידעו, אצו לבורך את הקבוצה הזאת בחברון. אנחנו עלולים להגיע מחדש לפעולות ארגונים ספורטיבים בענייני בטחון, כמו שהיה בשנים

שלפני קום המדינה. אני לא מוכן "מיטמאכן" עם זה. אם נדרון ונחליט ליישב - אז ניישב; לא נחליט - לא ניישב. אם יעשו דברים ללא החלטת הממשלה, אקבל על עצמי להגיד לאנשים שלנו אין כל עסק אתם.

שר התחבורה מ. כרמל :

ס כך ואם כך, אני מציע שיינקטו אמצעים כדי להבטיח את בטחונם של היהודים בחברון, בין אם הם יושבים שם ברשות או שלא-ברשות. בעקבות הדברים שנאמרו כאן הבוקר, שלא היתה הוראה להוציא אותם או להגן עליהם, צריך בכל-זאת להגן על בטחונם.

ראש הממשלה ל. אשכול :

איני יודע למי אתה אומר זאת. שר הבטחון אינו

כאן.

שר הדואר י. ישעיהו :

מה משמעות החלטה כזאת, יש יהודים שהולכים לחברון, מגינים עליהם ממילא.

דו"ר י. ספיר :

ההצעה היתה לתת לבחורים האלה נשק, זה אינו אותו דבר כפי שהיה פעם, שצריך לארגן הגנה. אם יש שם יחידת חיילים - מה טוב, זה לא עומד בסתירה לשום דבר.

שר המשטרה א. ששון :

פעולת המשטרה שם היא בתיאום עם הממשל, היא אינה עצמאית שם. המשטרה מקבלת את הוראותיה בשטחים המוחזקים מהממשל במקום.

ראש הממשלה ל. אשכול :

האם הממשל נותן נשק לאנשים?

שר התחבורה מ. כרמל :

אני לא אומר לתת נשק, שר הבטחון ושר המשטרה

צריכים להבטיח את בטחונם.

ראש הממשלה ל. אשכול :

לא. אם כי זה לא דומה, אני רוצה להזכיר לכם שהיו ימים שבחורים הלכו בניגוד להוראות ל"סלע האדום". קיבלנו על עצמנו לאבטח? אנחנו עבשיו הבעלים של כל החלק הזה, הגבול הבטחוני הוא הירדן. על זה אנחנו דנים וחוזרים ודנים בכל פעם. נכון שקיבלתי מכתב מראש עיריית חברון, הוא שלח העתק המכתב אל שר הבטחון. לפי שעה אינני עונה לו, אם כי הוא מדבר במכתבו על מצב הבטחון שם. זו בכל-זאת אחריות גדולה, לתת נשק למישהו.

השר י. גלילי :

יש לי שתי הצעות: א) שזה יהיה הסעיף הראשון בישיבה הבאה; ב) אני מניח שכחבר הממשלה אני חייב להיות משוכנע שאנשים אלה, או שיתבקשו לצאת את חברון - אני מקווה שלא - ומאחר שלא יתבקשו לצאת - הם צריכים להיות מוגנים. הדברים שנאמרו הבוקר על-ידי שר הבטחון השאירו את הדברים לוטים בערפל. אני מניח שזה היה למטרה דידקטית, כדי להבליט שיש צורך בהחלטה. לנו כממשלה צריך להיות בטחון, שכל עוד יש אנשים שם, והממשלה לא החליטה אחרת, צריך להבטיח את בטחונם.

ראש הממשלה ל. אשכול :

לא. זה לא כל זמן שהממשלה לא החליטה אחרת.

מי שעודד אותם ללכת וכיורך אותם - ידאג לזה.

שר התחבורה ט. כרמל :

אין לו צבא.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אין לו צבא, אל ירוץ לבוך בטרם מדברים על זה

בממשלה.

דו"ר י. גלילי :

כחבר הממשלה נודע לי על ההשתכנות בחברון

מהעתון.

שר האוצר ט. ספיר :

(לשר אלון) אתה היית אחד מהמבוכים. מי היושבים

שם?

דו"ר י. גלילי :

אתה הפסקת אותי כאמצע דברי. לי נודע הדבר

מהעתון, ולתומי הייתי משוכנע שהדבר נעשה על-דעת הקהל ועל-דעת המקום, לפי כל הכללים והפרטים הדרושים בהחלטות מסוג זה.

דו"ר י. ספיר :

כמו לגבי גוש עציון.

ראש הממשלה ל. אשכול :

על גוש עציון החלטנו.

ד"ר י. ספיר :

קודם הלכו.

ראש הממשלה ל. אשכול :

לא נכון.

שר הסעד י. בודג :

האנשים היו קודם אצל ראש הממשלה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

ראש הממשלה בעצמו לא מחליט, על נוש עציון
החלטנו יחד, אחרי שביקרנו במקום.

ד"ר י. גלילי :

לסדבה התמיהה התברר לי בישיבה הראשונה של
הממשלה, לאחר הפרסום של ההתנחלות בחברון שלא הייתה על-כך החלטה מוסמכת.

אני מצטער על זה, אם כי אני מדגיש שהעובדה
שסעיף זה עומד על סדר היום זמן כל כך רב ללא דיון, והדחיה של החלטה בנדון זה,
גם זה שימש אחת הסיבות להפרת הסדר הטוב והנכון בענין. אני משוכנע שאסור
שהיאחזות, תוך קביעת עובדות בשטחים המוחזקים, תיעשה על-ידי יוזמות פרטיות,
כי זה יכול להיות מזיק מבחינת העיתוי, מזיק מבחינה מדינית ולא תמיד אחראי
מבחינה בטחונית.

חוק מזה, אינני רוצה שיווצר בארץ מצב של עליות
בלתי-לגאליות על הקרקע, כדוגמת מה שהיה בימי השלטון הבריטי. אני משוכנע
שאפשר להסדיר דבר זה לעתיד. אבל בינתיים לא יכול להיות מצב - בענין זה אני
חולק על דעת ראש הממשלה - שלהגנת האנשים היושבים בחברון צריכים לדאוג אותם

האנשים שיוזמו את השתכנותם במקום. נראה לי, אדוני ראש הממשלה, שלא תעמוד בקביעת כלל כזה. מפני שזה לא חל, לא על חיילים ולא על סיירים, ויוזמות שונות ומשונות שיש בשטחים המוחזקים על-ידי צה"ל, בייחוד שמכל הגנות "ציפורים מזמרות" דבר השתכנות קבועה בחברון, ורק לאוזני אנשי הכטחון דבר זה לא הגיע. אם חלילה יקרה איזה דבר, לא נוכל לומר שזו היתה יוזמה פרטית, ולכן אנחנו לא אחראים לזה.

אפשר לקבוע מראש, שנדון בזה בישיבה הבאה, לבל ייעדרו חברים מהישיבה. אבל כל עוד הם שם - ואני אחמוך בזה שהם יישארו שם לצמיתות - ולא נפלה החלטה אחרת, חובה להבטיח את בטחונם, או שאומרים להם: תורו מהמקום. הענין הזה אינו יכול להיות לוטה בערפל, אני מבין את הערת ראש הממשלה, שידאנו הם עצמם כהערה פדגוגית.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אמיתי שאלה שבירכו אותם - יגידו להם שאי-אפשר להבטיח את בטחונם.

שר העבודה י. אלון:

אני רוצה להגיד, אם זה לא לפרוטוקול, שדאגו גם לזה, אבל לא מספיק.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אז אנחנו יוצאים מנוחכים, ואני לא אשתתף בויכוח הזה, או שתהיינה שתי ממשלות...

חשר י. גלילי:

אני מציע להבחין בין בדיקה של מה שהיה ובין דאגה מובהקת לבטחונם.

ראש הממשלה ל. אשכול :

נאמר שראגו לזה.

דוד י. גלילי :

אינני מכיר פה אף שר שהוא בא-כוח המתיישבים בחברון, ושהוא כתובת אחראית לפעולה זו, שום שר לא הוסמך לזה. אם אני יכול לעשות זאת באופן פרטי - אלך אל המשקים, כמו שעשינו פעם, לבקש בהשאלה רוכים וכמה מקלעים, ואביא להם זאת במכונת "סליק" שבוודאי נשארה משכבר הימים.

דוד י. טפיר :

למשקים מותר לתת לך נשק שהופקר בידיהם?

דוד י. גלילי :

ודאי שאסור להם, אז הם יעמדו למשפט. אני מציע להחיש את הדיון בעניין, המצב הוא בלתי-נורמלי, וזה נמשך מישיבה לישיבה, ועד אז שנהיה כולנו משוכנעים שנעשה סידור לאבטחת בטחונם.

שר הסעד י. בורג :

כיוון שאני יוצא בסוף השבוע לחוץ-לארץ ולא אשתתף בישיבה בשבוע הבא, אני מבקש רשות להביע את דעתי בעניין, באופן הברור ביותר.

לפני-כן אני רוצה להעיר, שבתקנון הכנסת ישנה חקנה בעניין נוסח פוגע ומעליב, ואפשר להפעיל תקנות אלו לגבי גיסות ההצעה של חת"כ טיאר.

אשר לענין עצמו - לא יכול להיות

מצב שמישהו מכתיב את ההכרעות הפוליטיות והבטחוניות של הממשלה. כאשר החברים - ואני אגיד מיד מי הם - אמרו לי שעורכים סדר פסח במלון "פארק" אמרתי שזה רעיון נהדר, חבל שיש לי אורחים בבית, אחרת הייתי בא אליהם. לאשתי יש קשרי משפחה לחברון, אבל זה לא משנה את העובדה, שכאשר שמעתי אחרי חג הפסח, שפחאום הם החליטו להישאר לשבת שם, וכבר נסעו שני שרים, לפני שנסע גם השר השלישי, ואמרו גם לי לבוא ולברך, אמרתי שאיני קוף, אינני אוהב שמישהו מספר לי על סדר, ואחר-כך עושה דבר שאולי בסדר אימנריטו, אבל אינו בסדר לפי הפרוצדורה.

עכשיו אני רוצה להצביע בעד זה שישארו, מאחר שזה סטטוס-קוו שנמשך כבר שלושה שבועות. לדעתי יש לזה הצדקה בנסיבות האלו, בייחוד שראיתי היום מכתב ב"על המשמר" - אינני יודע אם הוא בא מלשכת ראש הממשלה או מראש עיריית חברון, עם תוספת דברי-הסבר של העתון, שהענין קשור בזה שיש בממשלה גישות שונות. אילו הממשלה הייתה מתליטה היום להחזיר את כולם, אנחנו נותנים בזה ביטוי לחולשה, ומזה נובע שאנחנו מצווים על שמירה. יש דין עגלה ערופה, שאנשים צריכים לומר שאם חס-וחלילה קורה משהו "ידינו לא שפכו את הדם הזה".

אני רואה את פתרון הבעיה על-ידי זה, שיהיה שם

גרעין של נח"ל תורתי.

שר הבריאות י. ברזילי:

האם אנחנו כבר מקיימים את הדיון?

שר המשטרה א. ששון:

אם יש דיון - אני מבקש להירשם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

(לשר בורג) אתה נכנס כבר לפרטים.

שר הסעד י. בורג:

ביקשתי רשות לכך, מאחר שבשבוע הבא לא אהיה

בישיבה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

תשאיר את הצעותיך בכחב.

שר הסעד י. בורג:

אעשה זאת. אני רוצה להביע את דעתי לטובת

ההישארות, ובינתיים גורמי הבטחון הרגילים צריכים להבטיח מה שהם צריכים להבטיח.

שר הדואר י. ישעיהו:

לגופו של ענין אביע את דעתי בשבוע הבא, כאשר

נכון בענין. אולם בעיני תמוהה מאוד הדרישה לתת סידורי בטחון לקבוצה הזאת. אני מבין שיש שמירה על הבטחון בחברון, על יהודים, על עובדים-ושבים, ועל הערבים. יתכן שהכוונה פה לרשום החלטה מיוחדת בממשלה, שנוחנת להם סטטוס מיוחד. לא צריך לעשות זאת בעקיפין. תחליט הממשלה אם הם נשאים או לא נשאים. אם זה היה בסדר או לא היה בסדר. אין צורך בעוד עקיפה אחת. נדמה לי שזה מובן מאליו, שצריך לשמור, לא צריך להיות שום דבר מיוחד. זה שנאחזים כמה שאמר שר הבטחון, שלא אמר לא "כן" ולא "לא", הבטחון צריך להיות מובטח לגבי היושבים בחברון. לגופו של ענין אביע את דעתי בשבוע הבא. מה שאמר ראש הממשלה היום, אלה דברים נכונים, אבל הם צריכים להיאמר ביתר חוקף על-ידי הממשלה כולה.

לגבי ההצעות לסדר היום של הכנסת, לא מוכרחים

להכיר בהן כהצעות דחופות.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני רוצה להגיד שזו טענה קצת לא חברית, יש הרבה סעיפים חשובים שעומדים על סדר היום ואנחנו לא מגיעים אליהם. עם הסקירות, הויכוחים והערעורים, אנחנו "אוכלים" את כל הזמן. אני בכל פעם מבקש לקיים עוד ישיבה ולא חמיר ניתן לעשות זאת.

ד"ר י. גלילי :

אני מבקש לשלוף את המלים "טענה חברית", לא אמרתי זאת כטענה אליך, אלא כטענה לעצמנו.

ראש הממשלה ל. אשכול :

כאשר הממשלה לא דנה ולא מחליטה, יוצא כך. אין זו שאלה שיבירו בהצעות כדחופות, יו"ר הכנסת וסגניו יכולים להתחשב כזה, שבאחת ההצעות מדובר על הסכנה הכרוכה בכך. כך או אחרת, זה יהיה בעתונים.

שר האוצר פ. ספיר :

יסלחו לי החברים, אבל נדמה לי שעוד מעט נלשנו וחזרנו למצב, כאילו אנחנו עומדים ב-15 במאי 1948. אני יודע את העניין רק מהעתונים, אני אפילו לא בטוח אם הצעתו של השר אלון כוללת גם את חברון.

לגופו של עניין, אני מתנגד שניכנס לסיבוכים כאלה שלא נוכל להתיר אותם. אם רוצים להגיע לסיבוכים כאלה, שנצטרך להגיד להם לרדת, זה הרבה יותר חמור מאשר יאמרו לצבא לסגת. בעניינים אלה לא אמרתי אף מלה אחת בחוץ, גם לא בדיוני המפלגה.

כל הענין חמוה בעיני, זה לא לכבודנו ללכת בדרך זו, לא אלה שיש להם דעה כזאת ולא אלה שיש להם דעה אחרת. עכשיו אני יודע, שהיו כאלה שידעו שמכינים דבר כזה, לכן שאלתי בקריאת-ביניים את שר העבודה, מי היושבים שם. לו הייתי בדעתם של השר בגין או שר העבודה - הייתי עוד יותר זהיר.

אני מצטער ששר הבטחון איננו כרגע, אבל מה שנאמר היום כאן - אינני מסכים לו. זה דומה לענין המצער, ובעיני זה יותר חמור, כי המצער עבר בשלום, אבל עכשיו מדובר על אבטחה לקראת העתיד.

אדוני ראש הממשלה, אינני רוצה שאחרי שיקרה שם משהו, יגידו לנו: הנה, זה מה שקורה! אני אצטער אם יהיה ויכוח, אם בדרך זו צריך לעשות משהו. זה יוריד את כבוד המדינה ואת כבוד הממשלה. כל אחד יכול לבזות אותה, לא זו הדרך לעשות דברים. אני מציע שכל זמן שהם יושבים שם - יובטחו אמצעי בטחון. אינני גורס מה שאומר שר הבטחון, שאינו יודע מה הממשלה החליטה.

ד"ר י. גלילי:

לא הצעתי כל הצעה להחלטה, העירותי מה שהעירותי בעקבות דברי השר ישעיהו.

אני מציע להסתפק בדיון שהיה, אבל יש לי הצעה אחת, שאנחנו נגדיר את השיח והסיג שלנו בענין זה, כאילו דובר על כך במסגרת ועדת השרים לעניני בטחון. וזאת אני מציע לא כל כך בגלל המשמעויות הפנימיות, אלא אני חושש שזה יכול לגרום נזק גדול, אם יתברר שמנפחים את הנושא של ההיאחזות בחברון במשמעות פוליטית. כאשר נדון בזה - נחליט, ואולי גם נפרסם, אבל את השיח הזה אני מציע להגדיר כדיון בועדת השרים לעניני בטחון.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בכל-זאת הענין הזה יהיה בכנסת.

שר הבריאות י. ברזילי:

אפשר להשפיע על נשיאות הכנסת לא להכיר בזה

בהצעה דחופה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מבין ששר העבודה דואג גם לעבודה, במידה ולא תהיה עבודה בירושלים או במקום אחר. אני אולי בעד זה, אבל אני הייתי רוצה לדעת, איזו תכנית קיימת בענין זה. הצבעתי בעד פריצת הדרך וסלילת הכביש, כי לדעתי היה בזה טעם, אבל זו לא התיישבות. השר בגין מציע להקים שם ישיבה, השאלה אם זו התיישבות כלכלית, או צריכה להיות תכנית כלכלית.

אחם אומרים שלא ירוננו על זה בכנסת השבוע. נדון

על זה בשבוע הבא, אבל אולי מי שעוסק בהיאחזויות יבין איזו תכנית. נמצא כאן שר החקלאות.

שר החקלאות ח. גבתי:

זה לא שייך לי.

ראש הממשלה ל. אשכול:

לפי הדין והקונסטיטוציה של הממשלה, למי זה

שייך?

שר הדואר י. ישעיהו:

לשר העבודה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אינני יודע אם זה שייך לשר העבודה, הוא מקיים

ישיבות?

דנשד י. גלילי:

לא.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הוא מאתז אנשים במקומות אחרים? הוא הקים את

קרית-שמונה?

דנשד י. גלילי:

הוא עוסק בפזזור האוכלוסיה.

שר העבודה י. אלון:

אני לא מציע לדון עליהם דווקא; נדון על חברון

- ואז זה יחול גם עליהם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

היה יותר טוב לולא קרה הדבר הזה, ששרים רצו

לכרך אותם.

שר המשטרה מ. ששון:

פה נוצר רושם, כאילו הבטחון של האנשים האלה

מופקע, והוא לא כל כך מופקע.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני זוכר את הימים לפני 50 שנה, כאשר יחד עם עוד קבוצת בחורים התיישבנו באבו-גוש, כי צריך היה לכבוש את האדמה של קרית-ענבים. נניח שבחברון לא יקרה שום דבר...

שר הסעד י. כורג:

המכתב של ראש עיריית חברון יכול גם להיות אליבי.

ראש הממשלה ל. אשכול:

זה יכול להיות אליבי בשני מקרים: (א) כלפי הערבים, שהוא אמר להם לא לזוז; (ב) אולי באמת יקרה משהו. אינני יודע מי הם האנשים שיכולים להיות בעלי בית על חברון, גם אם הם רוצים לתקוע יחד בחברון.

נגיד לשר הבטחון שהממשל הצבאי צריך לשמור עליהם, על עצם העניין ידובר בשבוע הבא. אינני יודע אם אלה בחורי ישיבה או אנשים שגם עובדים.

שר העבודה י. אלון:

הם יושבים בבית המלון, חלקם לומדים על-פי מילגות וחלקם עובדים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יכול להיות שאינם אנשי ירושלים.

שר העבודה י. אלון:

רובם אינם אנשי ירושלים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני יודע שכל השנים דורשים תוספת אנשים לירושלים. בזמנו אמרתי שלא איכפת לי אם בירושלים יהיו רק 200 אלף יהודים. אבל עכשיו, שיש 70 אלף ערבים, צריך למהר ולהכפיל את מספר היהודים. אם אפשר להביא יהודים - צריך להביא אותם לירושלים. אנחנו הולכים עכשיו להשקיע עשרות מיליונים, והקמת "ישיבה" שם, עלולה להוציא עשרות בחורים מכאן. סיפורי לכם בזמנו על שיחתי עם הרב סרנא, ואיך הוא רואה את הדבר.

אני מודיע שחדיון הזה היה במסגרת ועדת השרים לענייני בטחון, בהשתתפות כל חברי הממשלה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אולי נצליח בכל-זאת להוציא איזה סעיפים מסדר היום - סעיף י"ח: פטור משטרת ישראל מחובת חודקקות למע"צ. נדמה לי שהוצע פעם למחוק זאת.

השר י. גלילי:

הוחלט לחכות לשובו של שר העבודה מחוץ-לארץ.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נדמה לי שאפשר למחוק זאת.

מזכירת הממשלה י. עוזאי:

(לשר אלון) אתה מסכים?

שר העבודה י. אלון:

כן.

(ב-7 במאי הודיע שר העבודה למזכירות הממשלה כי

הסכמתו למחיקת סעיף זה נבעה מאי-הבנה, והוא מבקש להתויר את הנושא לסדר היום של הממשלה).

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה עם סעיף י"ז - הקמת מוזיאון לתולדות ההתיישבות בארץ-ישראל? אולי אפשר לרחות זאת לשנה הבאה? בין כה אין לנו תקציב.

שר העבודה י. אלון:

אינני מציע שום הוצאת כספים, בינתיים אני רק רוצה להציע דרך של טפול בענין זה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ה בשעה 12:20
